

El santuari descansa sota la balma de la Penya Falconera.

El santuari que acull el repòs etern d'Antoni Vadell

El bisbe, en les últimes voluntats, va demanar ser enterrat
a Nostra Senyora de Gràcia de Lluçmajor (Mallorca)

P 3 i 8-13

**Entrevista a Rafael
Luciani, membre
de la Comissió
Teològica del Sínode**

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

En pau descansi

Es diu que la mort de les persones revela la vida que han viscut. Morir és la darrera etapa de la vida terrenal i expressa, com en una darrera síntesi, la vida del difunt. Sant Pau ho diu admirablement quan escriu: «Tant si vivim, com si morim, som del Senyor» (Rm 14,7). També el llibre de l'Apocalipsi ens diu que al cel rebrem una pedra blanca on estarà escrit el nostre autèntic nom, descobrint així la nostra pròpia identitat segons la mirada de Déu sobre la nostra vida. Només descobrim qui som realment quan ens deixem mirar pel Senyor, aquí a la terra i, de manera definitiva, quan el veurem cara a cara.

D'altra banda, hi ha llocs que marquen la nostra vida irremissiblement. Espais que han passat a formar part de la nostra geografia interior, que han deixat la seva petjada en el nostre cor i ens acompanyen tota la vida. Ubicacions especials que ressonen de manera única entre els plecs de la nostra ànima. Persones i experiències que han passat a formar part de les fibres del nostre cor, del nostre món interior.

El bisbe Antoni Vadell va demanar ser enterrat al santuari de la Mare de Déu de Gràcia, a Lluçmajor, molt a prop de casa seva. Per a ell era un lloc molt significatiu i entranyable, al

qual se sentia profundament vinculat des de petit. Cada cop que tornava a Mallorca hi anava a pregar, a ser-hi, a deixar-se afaïçonar per l'empremta d'aquell lloc d'infantesa, de visites a la Mare de Déu i de maduració de la seva vocació sacerdotal. El lloc del seu sepulcre parla, doncs, del que aquest santuari va significar en vida seva. Un lloc en la natura, en contacte amb la Creació i que convida a la pregària. Un espai de contemplació, que havia compartit en tantes de les seves sortides amb joves.

La petició de ser enterrat en aquest lloc ens mostra que el paisatge escollit s'identifica amb la geografia interior del bisbe Vadell. És, doncs, un encert que el lloc de descans coincideixi amb el tarannà de la persona; així, els qui visitin el seu sepulcre podran conèixer l'home a través del lloc que tant el va marcar. Hi haurà persones que aniran al santuari per pregar pel bisbe, per agrair la seva missió en el temps que Déu li va donar de vida, per deixar-se configurar pel paisatge interior que el va caracteritzar. A través de les pedres del santuari, podran contemplar les pedres vives, les que edificuen l'Església, com és el cas del ministeri episcopal: pedra viva que confirma als germans en la fe. Bisbe Toni, descansa en pau.

Contingut

03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
15	Vida eclesial
24	Opinió
25	Reportatge
28	Carta dominical
30	Bíblia
32	Litúrgia
34	Espai lectors
36	Cultura
46	Agenda
47	Des del carrer

Mossèn Lluís Bonet i Armengol, autor del llibre «La iconografia dels vitralls de la Sagrada Família»

PÀGINA 25-27

36-37
Àlvar Valls, autor d'«Entre l'infern i la glòria»

Habitatge social al santuari del Remei de Caldes de Montbui

PÀGINA 22-23

Miquel Àngel Martín, in memoriam

PÀGINA 38

47 Montserrat Dameson, articulista i graduada en Dret i Ciències Polítiques

La setmana en tuits

RAMON BATLLE
@BATLLERMN

Director de l'Iscreb

Els Gegants del Pi ballen en memòria de mossèn Josep Maria Vidal Aunós. Missa de cloenda del centenari del seu naixement

OLGA RODRÍGUEZ FRANCISCO
@OLGARODRIGUEZFR

Periodista

Shireen Abu Akleh, periodista palestina que ha rebut un tret al cap de les forces israelianes, portava una armilla de premsa que la identificava. Però l'han matat igualment... Vaig coincidir amb ella diverses vegades a Cisjordània. Respectada reportera i bella persona

M. MONTSERRAT DOMINGO
@MMONTSERRATDB

Eremita de Sant Joan del Codolar (Cornudella de Montsant)

Dilluns 9 de maig vam celebrar el Jubileu de Siurana. A les dotze, l'Eucaristia i la processó al castell

amb la benedicció dels termes. A la tarda, a la parròquia de Cornudella, Exposició del Santíssim i res del Rosari. A Siurana s'hi va aplegar força gent. Donem-ne gràcies, a Déu i a tots

GERARD O'CONNELL
@GERRYOROME

Corresponsal al Vaticà d'«America Magazine»

El cardenal Zen, de 90 anys, ha estat alliberat sota fiança i torna a la seva comunitat salesiana a Hong Kong. Va ser detingut l'11 de maig per seguretat pública

EVA FERNÁNDEZ
@EVAENLARADIO

Corresponsal de la Cope al Vaticà

Avui l'Audiència ha estat plena de sorpreses. Els protagonistes de la foto icònica de la guerra del Vietnam en què la nena Phan Thi fuig de l'atac amb napalm davant del fotògraf Nick Ut han lliurat la foto al Papa. Commoguts després de l'encontre

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Nova etapa a Solsona

El bisbe de Solsona, Francesc Conesa, va explicar el 5 de maig, en una entrevista al programa *Camins*, que es va reunir a l'abril amb l'anterior pastor, Xavier Novell, «durant dues hores cordials i normals en què ell va explicar la seva situació». Va dir que va preguntar-li sobre la vida pastoral de la diòcesi, i va revelar que Novell «ha demanat al Papa» la regularització eclesiàstica del seu nou estat, però va admetre que «no se sap quin criteri tindrà la Santa Seu». Conesa va comentar que «la gent, en el marc de les respostes del Sínode, està dient que l'Església no va comunicar correctament aquesta qüestió, i segurament és veritat».

En un altre moment de l'entrevista, el prelat il·licità va explicar que ja ha visitat, des del 12 de març quan va prendre possessió, «més de la meitat de les zones pastorals de Solsona», i va assegurar que s'ha sentit molt ben acollit. Francesc Conesa va defensar el gran potencial de la catequesi i el diàleg interreligiós, àmbits per als quals ha estat elegit recentment a la Tarraconense i a l'Episcopat espanyol respectivament.

L'efemèride de la setmana

25 de maig del 1951: al Teatre Coliseum de Barcelona, es pronuncia el pregó, previ a l'obertura, l'endemà, del XXXV Congrés Eucarístic Internacional.

Zoom

EDUARD BRUFAU

La catedral de Tortosa ja llueix amb l'esplendor que li correspon. El dissabte 7 de maig passat es va inaugurar i beneir la façana barroca, completament restaurada i amb noves portes monumentals. L'eucaristia solemne va ser presidida pel nunci, Mons. Bernardito Auza, i pel bisbe de Tortosa, Mons. Enric Benavent. També van concelebrar, entre molts altres, el cardenal Joan Josep Omella i els bisbes de Lleida i Vic. La celebració va comptar amb un bon desplegament de cultura popular i tradicional.

MIRADA AL MÓN

Desinformació per excés

Estem ben informats? Sabem el que passa en el món? Fàcilment tenim la impressió d'un accés gairebé il·limitat a la informació i al coneixement de la realitat, gràcies als moderns i ràpids mitjans de comunicació. És cert que la quantitat de notícies i de dades que rebem és immensa. Ja deu fer uns quaranta anys, em va colpir un comentari que assegurava que un sol exemplar d'un diari contenia més informació de la que havia rebut una persona del segle XIX en tota la seva vida. Doncs bé, ara cadascú de nosaltres té a la butxaca, gràcies als mòbils i a internet, més informació de la que hagi pogut publicar qualsevol diari en tota la seva història.

Estem inundats d'informació, però la quantitat ha desplaçat la qualitat. L'excés de dades ofega la

reflexió. Com en tants altres àmbits de la societat actual, la velocitat és excessiva per a les nostres capacitats humanes, i rebem les notícies a un ritme que ens supera i que no permet assimilar allò que ens arriba.

Aquesta dinàmica facilita igualment la difusió d'informacions interessades, esbiaixades, fins i tot manipulades o directament falses (les famoses *fake news*). Les xarxes socials es revelen àmbits sovint intoxicats per interessos comercials, polítics o ideològics de tota mena. Existeix també un determinat periodisme sotmès a la llei del mercat i de la velocitat, que prefereix l'exclusiva a la seriositat. L'exigència de rapidesa, gairebé d'immediatesa, en la circulació de les notícies fa que es perdi el deure de contras-

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general del Carmel Descalç

tar-les abans de fer-les públiques.

Com diu justament el papa Francesc: «El cúmul aclaparador d'informació que ens inunda no vol dir més saviesa» (*Fratelli tutti*, 50). No es tracta de renunciar als instruments extraordinaris que tenim al nostre abast; els moderns mitjans tecnològics i informàtics són un gran progrés i són molt útils per a la humanitat. Allò que cal és saber-ho usar tot amb criteri i, en concret, llegir o escoltar amb esperit crític i amb capacitat de discerniment.

Estem inundats d'informació, però la quantitat ha desplaçat la qualitat

JOSÉ MIGUEL HERNÁNDEZ

Historiador

LA SAL DE LA TERRA

Melchor Rodríguez García

El 21 de juliol del 1936 Melchor Rodríguez García, sevillà del barri de Triana, obrer anarquista, va ocupar el Palau de Viana, a Madrid, en nom del seu grup llibertari de la FAI, «*Los Libertos*». Des d'allà, els integrants del grup van fer detencions i registres als domicilis de persones de dretes, per tal de salvar-les. Va haver-hi sacerdots als quals els van permetre celebrar l'Eucaristia al recinte del palau. Ningú no se'n va adonar i sempre va fer l'efecte que estaven treballant per la revolució.

Una de les seves primeres decisions com a inspector general del Cos de Presons va ser la d'eliminar els excarceraments entre les sis de la tarda i les vuit del matí, amb la qual cosa s'evitava l'acció de les patrulles d'incontrolats, com

les de García Atadell o la «*Brigada del Amanecer*». Va tenir nombrosos enfrontaments per la qüestió de les saques de presos, que van causar-li la destitució i el trasllat a un lloc sense transcendència: regidor de cementiris de l'Ajuntament de Madrid.

Poc abans de les matances de la presó Model de Madrid, va aconseguir fer arribar moltes persones en perill a la frontera amb França, però no va poder evitar la continuació de les saques de presos, que van acabar amb la mort dels integrants

de 23 expedicions.

És conegut com el «Schindler espanyol» perquè va salvar la vida de prop d'11.000 presos. Va morir a Madrid el 14 de febrer del 1972. El dia del seu enterrament a la Sagrera de Sant Just, alguns dels pocs jerarques del règim franquista que hi van assistir van fer com que no veien la bandera anarquista amb la qual alguns amics en van cobrir el fèretre.

Els agents de la policia secreta, enviats per a l'ocasió, es van limitar a observar discretament l'escena, les tombes del costat, els xiprers i els núvols mentre feien com que no sentia l'himne que trencava el silenci dels morts. Himne en què Melchor Rodríguez García va creure i pel qual va actuar en conseqüència: *La Internacional*.

És conegut com el «Schindler espanyol» perquè va salvar la vida de prop d'11.000 presos

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Santa Maria, mare de l'Església

Quan el papa Pau VI, el dia de la clausura de la tercera sessió del Concili Vaticà II, declarava Maria «Mare de l'Església» constatava allò que al llarg dels segles havia estat i era l'experiència constant del poble cristià, fins als nostres dies, l'amor entranyable a la Mare de Déu. Precisament, no voldria que passés el mes de maig, el popular «mes de les flors», sense un record a santa Maria, a la qual la pietat popular sempre ha venerat, de manera especial, durant aquest mes. Ho faré recordant uns pensaments del papa Francesc dedicats a la Mare de Déu.

En la seva exhortació apostòlica *Gaudete et exsultate*, del 19 de març de l'any 2018, el Papa ens parla de la santedat cristiana de la gent senzilla, dels sants «de la porta del costat» (GE 7) —com diu ell—, i acaba amb aquestes paraules sobre la Mare de Déu: «Vull que Maria coroní aquestes reflexions, perquè ella va viure com ningú les benaurances de Jesús. [...] Ella és la santa entre els sants, la més beneïda, la que ens ensenya el camí de la santedat i ens acompanya» (GE 176).

El Papa posa Maria com a exemple de gent senzilla amb virtuts excelses, com exemple a seguir. Maria és el nostre consol, perquè si caiem i no ens aixequem, ella ens portarà en els seus braços sense jutjar-nos. La conversa amb ella ens consola, ens allibera i ens santifica. Maria ens comprèn i no li calen gaires paraules, no cal que ens esforcem gaire per explicar-li allò que ens passa, ella sempre ho sap.

A més, en l'exhortació apostòlica *Christus vivit*, publicada l'any 2019, després del Sínode dedicat als joves,

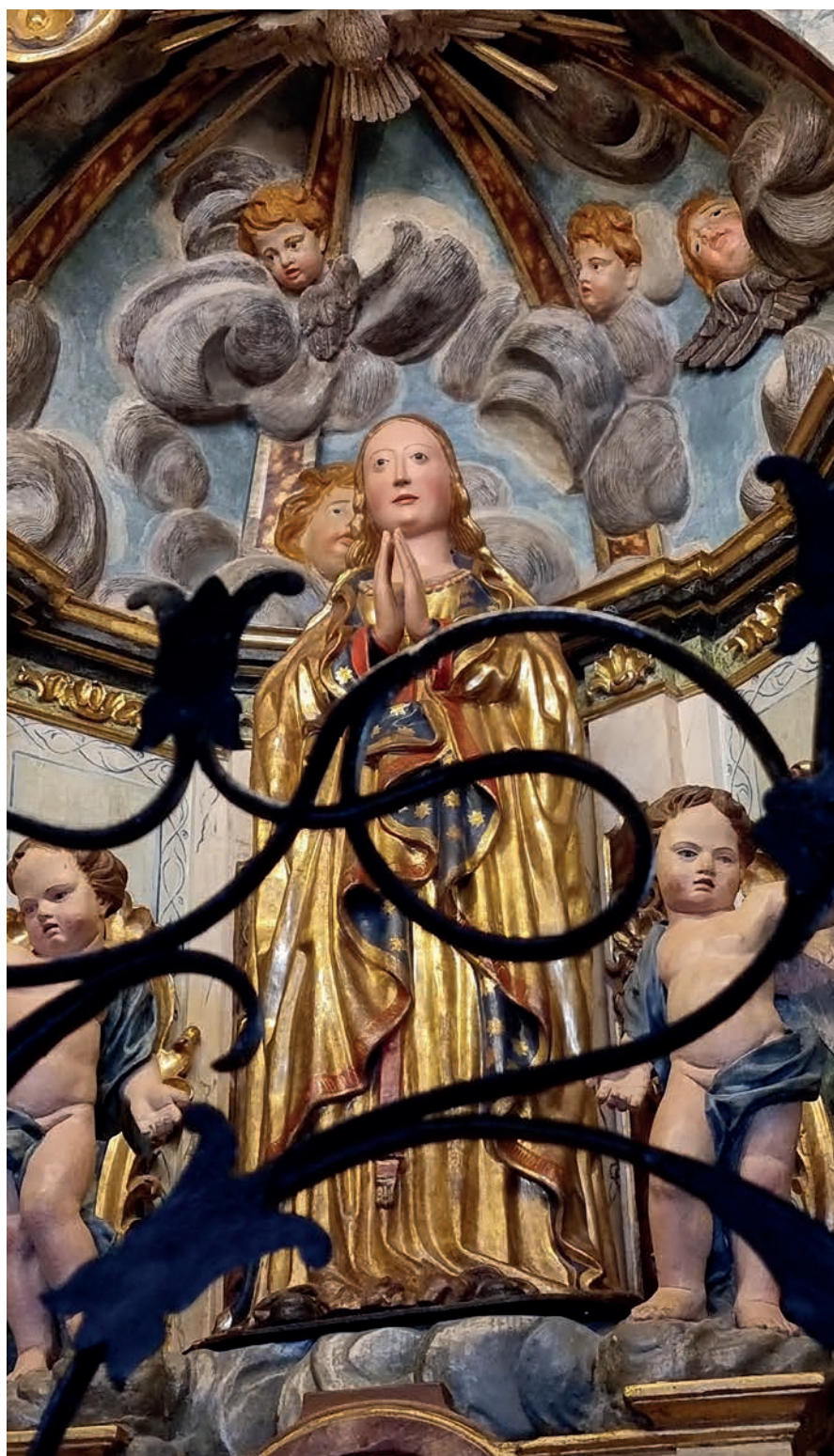
el Papa diu: «En el cor de l'Església hi resplendeix Maria. Ella és el gran model per a una Església jove, que vol seguir Crist amb frescor i docilitat. [...] Sempre crida l'atenció la força del "sí" de Maria jove» (ChV 43-44).

Maria era una noia humil i senzilla, però no va dubtar a acceptar l'encàrrec que se li va encomanar. Les ganes de servir van ser més fortes que els dubtes i les dificultats. Aquella noia avui és la mare de tots i, amb ella, la llum de l'esperança no s'apaga.

A finals de l'any passat, a Barcelona, vam viure un esdeveniment preciós i molt simbòlic. Vam tenir el goig d'inaugurar la Torre de Maria de la basílica de la Sagrada Família, coronada per una estrella. Molta gent de tot arreu ja coneix l'estrella de Maria, un estel que il·lumina la ciutat i els nostres cors amb la llum de l'esperança, una llum que volem que no s'apagui. La nostra Mare sempre ens esguarda, en silenci. I com diu el Sant Pare, «davant els ulls de la Mare només hi cap el silenci esperançat» (ChV 48).

Benvolguts germans i germanes, us demano que en aquests dies del mes de maig, no deixeu d'honorar santa Maria amb la vostra pregària, ja sigui la de l'*Ave Maria*, la del sant Rosari, la del *Regina caeli* —que substitueix la de l'*Àngelus* durant el temps pasqual— o la de la *Salve Regina*, que s'inicia amb aquestes paraules plenes de tendresa: «Déu vos salve, Reina i Mare de misericòrdia; vida, dolcesa i esperança nostra, Déu vos salve.» Aprenguem d'ella a dir sempre sí a la voluntat de Déu, a allò que Déu ens demani a cada moment i circumstància de la nostra vida.

Sepulcre a recer de la Mare de Déu

El bisbe Antoni Vadell, en les últimes voluntats, va demanar de ser enterrat al santuari de Nostra Senyora de Gràcia de Lluçmajor

La imatge de la Mare de Déu de Gràcia és una preciosa talla de fusta policromada gòtica.

CARME MUNTÉ MARGALEF

JOAN VADELL
«Gràcia és un lloc
molt especial per
a tota la família»

COLOMA RAMON
«La gent té ganes
de pujar al santuari,
però les limitacions
els frenen»

El sepulcre del bisbe Antoni Vadell es troba a tocar del presbiteri de l'església del santuari.

Entre els municipis d'Algaida i Llucmajor, a Mallorca, hi ha el Puig de Randa, on el beat Ramon Llull va retirar-se després de la seva conversió. Se la coneix com la muntanya dels tres santuaris, perquè hi trobem Sant Honorat, Cura i Nostra Senyora de Gràcia.

Doncs bé, en aquest darrer santuari, que té el seu origen al segle XV, que descansa sota la balma de la Penya Falconera, és on el bisbe Antoni Vadell i Ferrer va demanar de ser enterrat. Entrant a l'església del segle XVIII, al fons a mà esquerra, a tocar del presbiteri i a sota de la imatge del Crucificat, hi ha el sepulcre del bisbe, que va morir el 12 de febrer passat a causa d'un càncer de pàncrees i que

aquest 17 de maig hauria fet 50 anys.

Dins del cambril hi veiem la imatge de la Mare de Déu de Gràcia, una preciosa talla de fusta policromada gòtica per qui tots els llucmajorers senten una gran devoció. De fet, era tradició cada any, el primer diumenge després de Pasqua, el Diumenge de l'Àngel, que la gent de Llucmajor hi pugés a celebrar-hi el tradicional Pancaritat, una trobada per compartir l'Eucaristia i un dia de germanor.

Des del moment en què es va saber la decisió del bisbe Vadell, han estat moltes les persones que pugen a visitar-lo, que escriuen en el llibre de condolences, que volen sentir-se properes a una figura, la del Toni, que d'ençà de la malaltia, i encara més

de la mort, no para de fer-se cada vegada més gran.

«Gràcia és un lloc molt especial per a tota la família. Hi hem fet la primera comunió, els pares hi van fer les noces d'or, el Toni hi feia moltes reunions de catequesi», explica Joan Vadell, el germà petit del bisbe Antoni i qui el va acompanyar nit i dia en el tram final de la malaltia. «El Toni s'estimava molt Gràcia.»

«Demostra un gran amor cap a la Mare de Déu que ell invocà baix l'advocació de Gràcia», afegeix Sebastià Taltavull, bisbe de Mallorca. «El santuari forma part de la geografia del seu poble, molt a prop de casa seva. És on li neix la devoció des de petit amb la seva família. No debades volgué que la imatge de la Mare de Déu de Gràcia formés part del seu escut episcopal.»

Esperó per a la reobertura del santuari

El santuari està tancat des de fa cinc anys, d'ençà que a finals de gener del 2017 unes intenses pluges van provocar l'esllavissada del pàrquing que s'hi havia construït amb material d'enderroc, fent créixer la plataforma natural preexistent. Per motius de seguretat es va clausurar l'espai amb una tanca de protecció metàl·lica.

No era la primera vegada que passava una cosa similar. El 2002 es va haver de tancar pels desprendiments de pedres del penya-segat. El 2004 es va reobrir després que s'haguessin fet obres de consolidació i que s'hagués protegit amb una xarxa, gràcies a la inversió aleshores del Govern de les Balears.

Com explica Joan Vadell, tot comentant les seves últimes voluntats, el bisbe Antoni va verbalitzar: «Si jo soc aquí serà una de les raons de pes perquè l'Ajuntament de Lluçmajor i el bisbat de Mallorca es posin d'acord per arreglar-lo.» També la seva amiga de la infància, Coloma Ramon, reconeix que la idea del bisbe Antoni era «poder veure Gràcia arreglat, i poder veure-ho obert a tothom com abans, perquè naltros i tota la gent del poble puguem pujar per estar vora d'ell i de la Mare de Déu».

Segons Coloma, «la gent del poble té ganes de pujar-hi, però les limitacions els frenen». Hi ha uns

Una tanca prohibeix l'accés lliure al santuari per motius de seguretat.

SEBASTIÀ TALTAVULL
«Si ara és l'ajuntament de Lluçmajor qui pren la iniciativa, desitjam i esperam que es puguin solucionar els entrebancs que nosaltres tinguérem»

SEBASTIÀ AMENGUAL
«Ell s'ho estimava amb bogeria; com tot llucmajorer, hi havia fet les celebracions religioses»

horaris molt restrictius: dijous de 15-19 i dissabte de 9-13 h; i has de telefonar per demanar hora.

«Almenys que ens deixin un caminet per als vianants, perquè hi puguem accedir sense restriccions», demana Coloma Ramon, alhora que el bisbe de Mallorca reconeix que «en aquests moments el traçat del camí no suposa cap perill imminent, però s'han vist dràsticament reduïdes les places d'aparcament a peu de santuari». «Per evitar les negligències o l'excés de confiança que podria suposar un final tràgic, el donat segueix tenint-ne cura i obrint quan se li demana», explica Taltavull.

L'ajuntament de Llucmajor s'ha compromès a invertir 350.000 euros en les obres de reparació i consolidació del mur de contenció de l'esplanada de l'aparcament. També ha aprovat canviar el nom del carrer de la Parròquia de Llucmajor (que dona a la plaça Major, a tocar de la parròquia de Sant Miquel) pel

del Bisbe Antoni Vadell i Ferrer.

De la seva banda, Sebastià Taltavull exposa que «el bisbat ha fet les passes que li pertocaven en tot l'estudi preliminar de les patologies», si bé, «no va ser possible l'aprofitament d'una subvenció anterior a causa que els terrenys on hi ha l'esllavissament eren de titularitat privada i el camí era de titularitat municipal».

I afegeix: «Si ara és l'ajuntament de Llucmajor, titular del camí, qui pren la iniciativa, desitjam i esperam que es puguin solucionar els entrebancs que nosaltres tinguérem. Si el pàrquing no fos recuperable, que tampoc és essencial per al santuari, s'hauria de poder assegurar la lliure circulació de persones sense perill.»

D'aquesta manera, es podria reobrir el santuari amb normalitat, d'aquí a un any segons les previsions, potser coincidint amb el primer aniversari de la mort del bisbe Vadell. D'aquesta manera, el seu somni es veuria acomplert: viure-hi el repòs etern però també que tota la gent de Llucmajor, de Mallorca i de més enllà puguin ser sense restriccions a la vora de Nostre Senyora de Gràcia.

La figura del donat

És tradicional a Mallorca la figura dels donats, persones voluntàries que, a canvi de residir al santuari, en tenen cura i el mantenen obert i vigilat per a les visites de la feligresia. Des de fa 52 anys, els donats de Nostre Senyora de Gràcia són Sebastià Amengual i Francesca Miralles. Ells són els qui al llarg de tots aquests anys s'han ocupat de reformar i embellir el santuari, d'organitzar-hi tota mena d'activitats com les Nits Culturals que permetin recollir diners per al manteniment.

«Des del bisbat valoram enormement la tasca realitzada per tots aquests donats que seguint la tradició han cuidat desinteressadament de tants santuaris i que en molts de casos eren veritables agents de pastoral», exposa el bisbe Sebastià Taltavull. «Però som conscients que la realitat legislativa i social del segle XXI implica una reinvençió d'aquesta figura que, mantenint l'esperit original —mantenir obert i net el santuari per a la feligresia—, pugui ser possible.»

El matrimoni viu a l'edifici adjacent del santuari, antiga hostatgeria, també construït sota roca, i on a part d'habitatge, hi ha espai per a trobades, cursos i activitats culturals i religioses, com en les que el mateix bisbe Antoni Vadell havia participat. «Ell s'ho estimava amb bogeria; com tot llucmajorer, hi havia fet les celebracions religioses», comenta Sebastià Amengual. I afegeix paraules d'agraïment envers la decisió del bisbe Antoni de ser-hi enterrat: «Aquests cinc anys han estat molt durs per jo, i gràcies a ell he tornat a recobrar aquesta serenitat i tranquil·litat, perquè m'ha demostrat que ell donava suport a aquest projecte i aquesta obra que s'havia realitzat al santuari. M'ho ha comentat gent molt propera: el Toni ha estat com aigua caiguda del cel.»

Segons ens explica el Sebastià, ell i l'Àngel, el picapedrer del santuari i de la parròquia de Llucmajor, van ser els encarregats d'excavar a la roca el sepulcre del bisbe. «Vam estar cinc dies picant la roca, vam cremar dos compressors», recorda, «mitja hora abans que hi entressin el cos, naltros acabàvem de netejar-ho tot».

El llibre de condolences, situat a l'entrada del santuari.

Joan Vadell, germà del bisbe Toni

«Tenir el Toni al santuari de Gràcia és un regal»

CARME MUNTÉ MARGALEF

«El fet de ser un enamorat de Jesús el feia afrontar la situació amb serenitat»

Joan Vadell s'emociona quan rememora la malaltia del seu germà, el bisbe Toni, que va morir el 12 de febrer a causa d'un càncer de pàncrees. El Joan no va dubtar ni un segon a deixar feina i ocupacions, i traslladar-se a Barcelona, juntament amb la seva dona, la Sandra, per passar els dos darrers mesos al seu costat: el primer mes només podent-lo visitar una hora al dia a causa de les restriccions del Covid, però el segon més dia i nit, fins al darrer al·lè. Considera que, malgrat el patiment, va ser un regal poder compartir aquest temps amb el seu germà gran, amic i còmplice, amb el seu «Toniet»; com també considera que és un regal que hagués demanat de ser enterrat al santuari de la Mare de Déu de Gràcia de Llucmajor, a la vora de casa.

Com definiries aquest temps en què vas acompanyar el teu germà gran a morir?

Ha estat molt dur, però ha estat un regal. Pel fet d'haver-se'n anat a Barcelona ens havíem distanciat un poc, i ara, en canvi, hem pogut estar dos mesos plegats. Va ser com tornar a ser nins. Ha estat dur, primer pel fet de veure que el teu germà se'n va. Mai no estàs preparat per a això, en aquestes edats. I en segon lloc, perquè t'inxampa en una ciutat que no és la teva. Sort de l'ajuda de les persones de l'arquebisbat de Barcelona com Ramon Ollé, Pere Domínguez o el bisbe Sergi Gordo, així com dels amics de Mallorca, que ens van acompanyar en tot moment. No és el mateix cuidar un germà que s'ha trencat el peu i que se'n sortirà, que quan la malaltia no té solució.

Com va afrontar el bisbe Toni el dolor en el tram final de la malaltia?

El tram final va patir molt, però ell mai no es queixava. Jo li preguntava: «Què sents»? I ell em contestava: «Tinc tristor perquè vos deix.» Impressionava la fortalesa i dignitat amb què suportava el dolor, i també com reviscolava durant la missa. No sé d'on treia les forces. Fins al darrer dia va procurar sortir de l'habitació i saludar les persones que hi havia al passadís. En tot moment va estar interiorment tranquil amb la vida que havia dut. La convicció de ser un enamorat de Jesús el feia afrontar la situació amb serenitat. La seva malaltia és d'admirar, perquè no va deixar de fer la feina i sempre estava content. Sempre deia: «Has de sortir plorat de l'habitació.» Ha estat un exemple per a tothom.

Quan et va parlar de les últimes voluntats?

L'agost passat va deixar escrites les darreres voluntats. Quan ja sabia del cert que la malaltia no tenia

El Joan recorda amb emoció el seu germà gran.

solució, em va demanar que les hi recollíssim a Lluçmajor, a casa la mare, per poder-les repassar ple-gats abans de morir. En tenia una còpia a mà i una altra a l'ordinador. Va deixar escrit tot el que volia. Era una persona molt organitzada.

Per què va voler ser enterrat al santuari de la Mare de Déu de Gràcia de Lluçmajor?

Gràcia és un lloc molt especial per a tota la família. Hi hem fet la primera comunió, els pares hi van fer les nocces d'or, el Toni hi feia moltes reunions de catequesi. El meu padrí va estar molt malalt i, de petits, per donar gràcies que s'havia recuperat, cada any hi pujàvem caminant. Quan encara estava obert a la gent, el Toni hi pujava sempre que venia

a Lluçmajor. S'asseia en un banc a llegir o preparar un sermó, una catequesi. El Toni era un enamorat de Gràcia.

Va arribar a verbalitzar que el seu gest era una manera d'impulsar-ne la reforma?

Quan repassàvem les darreres voluntats i em va dir que havia triat Gràcia per ser-hi enterrat, em va preguntar: «Què te pareix?» Li vaig dir que no hi havia lloc millor. Em va comentar: «Si jo soc aquí serà una de les raons de pes perquè l'Ajuntament de Lluçmajor i el bisbat de Mallorca es posin d'acord per arreglar-lo.» Ell tenia tres opcions: la primera era Gràcia; la segona, el cementiri municipal de Lluçmajor, amb el pare, i la tercera opció era,

sempre que el cardenal Omella ho considerés oportú, la basilica de la Mare de Déu de la Mercè de Barcelona. El Toni no volia ser a la catedral de Palma, perquè sempre s'havia considerat un capellà de poble i volia estar al seu poble. Per a nosaltres, és un regal tenir-lo allà. D'altra banda, el Toni era un admirador del bisbe italià Tonino Bello, que properament serà beatificat. És un cas molt paregut. Va morir de càncer d'estómac a la diòcesi de Molfetta i la gent ha convertit el seu sepulcre, a la seva ciutat natal d'Alessano, en un lloc de pelegrinatge.

Com era el Toni de petit? Quina era la vostra relació?

Era el germà perfecte, l'amic perfecte, el capellà perfecte, era un 10. Tenia cinc anys més que jo i sempre ens vam dur genial. Tot i que som molt diferents —el dia i la nit, com ens deia la mare— sempre ens hem estimat i respectat un munt. Ell no sortia de marxa i jo des dels 13 anys no parava de fer-ho. «No fa res que no hagi de fer», li deia el meu germà a la mare. Sempre em defensava. Tenia més caràcter que jo. Mentre va viure a Mallorca, cada divendres berenàvem junts. Amb ell xerrava de tot, podia parlar-li de qualsevol tema. Des de petit tenia un do, i és que atrapava la gent, creients i no creients.

Tenia un carisma especial?

Tenia un carisma que transmetia bon rotllo i molta energia. Recordava els aniversaris de tothom. Era molt detallista. Sempre trucava quan algú estava malalt. De nin, era un líder, però no perquè ell ho volgués —era molt humil—, sinó perquè la gent l'escollia i el seguia. I això que de menut era força sapastre, no jugava a futbol ni tenia gaire traça per anar en bicicleta. Jo sempre li deia: «Has nascut per ser capellà.»

Com el recorda la gent de Mallorca? La gent el visita al santuari?

A Mallorca era molt conegut. Tenia un club de fans a totes les parròquies on anava. Els nins de campaments el recorden quan, guitarra en mà, els despertava al matí: «Bon dia, ole, ole, són les vuit i mitja.» Hi ha molta gent que vol pujar a Gràcia per visitar la tomba del Toni, però amb tota la problemàtica es fa difícil. El fet de no poder-hi anar quan vols limita molt les visites.

Els dos germans en un campament d'estiu a Mallorca, 2016-2017.

De menuts, a Lluçmajor.

SABER ESCOLTAR

En sabien poc

Regirant papers, he trobat l'anècdota d'un professor de filosofia de Nova York. Un dia, explicava *Les Confessions de sant Agustí*. Era una classe de primer curs a la Universitat. Es va adonar que els alumnes posaven una cara estranya cada cop que pronunciava la paraula *Encarnació*. Això va fer augmentar la seva perplexitat, ja que era una universitat catòlica i la majoria d'alumnes venien d'escoles que també ho eren.

Se li va ocórrer la idea que cada alumne escrivís el significat de la paraula *Encarnació*. Eren 64 estudiants i només 4 havien captat més o menys el significat del «Verb es va fer carn». D'aquests 64, 54 provenien d'escoles catòliques i li impressionà que dos que van respondre bé eren alumnes de l'escola pública.

Un dels estudiants va escriure: «Era el nom de la meua escola, però mai no me'n van explicar el significat.» Tots, diu el professor, havien tingut classe de Religió. Què els explicaven? Heus aquí la resposta: les diverses religions, les qüestions de justícia social a Llatinoamèrica, la pobresa, el racisme... Aquestes coses, sens dubte, són importants, però ningú no recordava haver rebut un curs de doctrina cristiana bàsica.

És evident que l'ensenyament religiós de les nostres parròquies i col·legis s'hauria de posar a revisió. He conegut infants de primera comunió que no saben senyar-se, ni el Parnostre, ni les oracions més bàsiques.

El *Catecisme* diu:

a) «Molt aviat es va donar el

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

nom de *catequesi* als esforços de l'Església per fer deixebles, per ajudar els homes a creure que Jesús és el Fill de Déu, perquè amb la fe tinguin la vida en el seu nom, per educar-los i instruir-los en aquesta vida i així construir el Cos de Crist.»

b) «La catequesi és una educació de la fe dels infants, dels joves i dels adults. Comprèn especialment un ensenyament de la doctrina cristiana donat, en general, d'una manera orgànica i sistemàtica, per tal d'iniciar a la plenitud de la vida cristiana.»

La catequesi és una educació de la fe dels infants, dels joves i dels adults

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanya
ynaraja@gmail.com

Més que anàlisi, em limitaré a recordar tres exemples, sempre el que és anecdòtic resulta entretingut i sovint tant o més didàctic.

Quan era a Taizé, ens relacionàvem un dia sincerament i cristianament amb algú amb qui aviat ens hauríem de separar. Se'ns va ocórrer donar-li de record la Creu de la Llobeta, un símbol que agradava i que estimàvem. Qui el va rebre, agraint-lo, ens va dir: «Ara la tinc jo, alguna dia la regalaré a una altra persona a la qual apreciï i així la creu enllaçarà amistats i potser un dia tornarà a vosaltres.» Aquest comentari va ser un do preciós i un ensenyament.

On vaig néixer, Pozaldez, els meus pares vivien molt a prop d'una altra família, sincerament cristiana també, amb qui van establir una bo-

A PROPÒSIT DE...

Amistat universal

na amistat. Es donava el cas que els dos matrimonis esperaven un fill i un dia van tenir la idea que, quan naixessin les criatures, serien padrins de bateig mutu, i que així continuaria l'amistat. Jo vaig néixer i el matrimoni veí em va apadrinar. De seguida va néixer una nena i els meus pares la van apadrinar. Els bateigs no van ser ritus banals. Han passat 89 anys i dono fe que s'ha conservat l'amistat i que van ser conscients de la seva responsabilitat cristiana amb mi, malgrat viure a més de 500 km. Pels contactes que hi va poder haver entre totes dues

Quan hi ha algun contratemps, comptem amb la mútua pregària i amistat

famílies, vaig ser conscient del seu interès per la meua religiositat. Els pares han mort, evidentment, però l'amistat entre nosaltres continua. Ella em va triar com el sacerdot que va presidir el seu matrimoni o el que va batejar la seva primera filla. En els contratemps comptem amb la mútua pregària i amistat. Si he viatjat amb altres per terres castellanes, hem gaudit tots de la seva hospitalitat.

Afegeixo que el tracte amb el rector va ser idènticament cordial, com que ens vam haver de traslladar, exigència pròpia dels funcionaris estatals, li va regalar al meu pare i li va dedicar un Nou Testament, amb la indicació: a l'amic Ynaraja...

A la virtut de l'amistat que ja tenien, el bon capellà va empeltar un sant esqueix.

Vida eclesial

Aquesta setmana presentem el missatge del Papa per a la II Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran, entrevistem el teòleg Rafael Luciani i ens fem ressò d'una iniciativa de Càritas a Caldes de Montbui

Missatge per a la II Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran

Els ancians, protagonistes de la «revolució de la tendresa»

AICA
Ciutat del Vaticà

«L'ancianitat no és un temps inútil en el qual ens fem a un costat, abandonant els remys a la barca, sinó que és una estació per continuar donant fruits. Hi ha una nova missió que ens espera i ens convida a dirigir la mirada cap al futur», escriu el papa Francesc en el seu missatge per a la segona Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran que se celebra el diumenge 24 de juliol sobre el tema *En la vellesa encara donaran fruit*, referint-se a la revolució de la tendresa, «una revolució espiritual i desarmada de la qual us convido, estimats avis i ancians, a ser protagonistes».

En el missatge el Pontífex recorda com el món viu «un temps de prova dura, marcat primer per la tempesta inesperada i furiosa de la pandèmia, després per una guerra que fereix la pau i el desenvolupament a escala mundial».

«No és casualitat», diu el Papa, «que la guerra hagi tornat a Europa quan la generació que la va viure al segle passat està desapareixent. I aquestes grans crisis corren el risc de tornar-nos insensibles al fet que hi ha altres «epidèmies» i altres formes generalitzades de violència que amenacen la família humana i la nostra casa comuna. Davant de tot això, ens cal un canvi profund, una conversió, que desmilitaritzi els cors, permetent que cadascú reconegui un germà en l'altre».

El Papa indica per als avis i els ancians una gran responsabilitat: «Ensenyar les dones i els homes del nostre temps a mirar els altres amb la mateixa mirada comprensiva i tendra amb què mirem els nostres nets. Hem afinat la nostra humanitat en la cura dels altres i avui podem ser mestres d'una forma de vida pacífica i atenta als més febles. El que per a nosaltres és propi potser es podria confondre amb feblesa o submissió, però seran els humils, no els violents i els prevaladors, els qui heretaran la terra.»

PAPA FRANCESC
«No és casualitat que la guerra hagi tornat a Europa quan la generació que la va viure en el segle passat estigui desapareixent»

Yandry Fernández Perdomo

Francesc demana als avis que, com fan amb els seus nets, sostinguin a la falda «amb l'ajuda concreta o almenys amb la pregària, tots aquells nens atemorits que encara no hem conegut i que potser fugen de la guerra o en pateixen les conseqüències. Portem al nostre cor els petits d'Ucraïna, de l'Afganistan, del Sudan del Sud».

D'altra banda, condemna la cultura del descart, que considera que «els ancians no són cosa nostra i es creu que és millor que estiguin el més lluny possible, potser junts entre ells, en instal·lacions on en tinguin cura i que ens evitin haver de fer-nos càrrec de les seves preocupacions». I critica que «les societats més desenvolupades inverteixen molt en aquesta edat de la vida, però no ajuden a interpretar-la; ofereixen plans d'assistència, però no projectes d'existència».

També reclama als grans que s'impliquin en les relacions amb la família, els fills i els nets, així com amb les persones pobres i aïllades. «Tot això ens ajudarà a no sentir-nos mers espectadors en el teatre del món, a no limitar-nos a mirar la vida del balcó estant, a observar-la des de la finestra.»

Francesc convida a celebrar plegats la Jornada Mundial dels Avis i

Francesc demana als ancians que siguin custodis dels nens, especialment dels que pateixen.

la Gent Gran, i demana a les parròquies i a les comunitats que els visitin «a casa seva o a les residències». «Fem que ningú visqui aquest dia en la solitud. La visita als ancians que estan sols és una obra de misericòrdia en el nostre temps!»

LGTB

El Papa ha respost una carta enviada pel sacerdot jesuïta nord-americà James Martin sobre les preguntes més comunes que li fan els catòlics LGTB i les seves famílies.

Francesc respon que «Déu és Pare i no renega de cap dels seus fills. “L’estil” de Déu és “proximitat, misericòrdia i tendresa”, mentre que pel que fa a què li agradaria que la comunitat LGTB sabés de l’Església, afirma que «llegis sin el llibre dels Fets dels Apòstols. Allà hi ha la imatge de l’Església vivent».

Sobre què li diria a un catòlic d’aquesta comunitat que hagi patit el rebuig de l’Església, Francesc assegura que «li faria veure que no és “el rebuig de l’Església” sinó de “persones de l’Església”. L’Església és mare i convoca tots els seus fills», sosté, abans d’assenyalar que «una Església “selectiva”, una Església de “pura sang”, no és la Santa Mare Església, sinó una “secta”».

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Fer vida la fe

Fa poc el Papa es disculpava amb aquestes paraules:

«Després us saludaré, però hi ha un problema: aquesta cama no està bé, no funciona, i el metge m’ha demanat que no camini», i afirmava que, tot i que li agrada molt caminar, ha decidit fer cas al metge.

Aquest gest mostra la gran humanitat de Francesc; és un model per a tots en saber acceptar les limitacions de l’edat. Tota persona va perdent capacitats i, en ocasions, ens impedeixen seguir amb les tasques que dúiem a terme fins aquell moment.

En una de les catequesis dels dimecres parlava de la importància de fer vida la fe: no n’hi ha prou amb creure, amb resar, amb teoritzar, amb reflexionar i compartir textos, la fe l’hem de dur a la vida, encarnar-la.

Fa uns dies visitava una persona gran que sempre ha estat molt activa i generosa amb els altres. Sempre ajudant, acollint diferents persones, acompanyant... i ara, entre l’edat i la pandèmia, es veu més limitada, surt menys i té dificultats d’oïda, la qual cosa li complica la comunicació. Ha optat per dedicar-se gran part del dia a pregar molt per tota persona que ho necessiti, per la situació, per les que viuen en més dificultat, per la pau, per tot allò que creu que pot fer del món un lloc més humà i amorós, pel Papa i per tota la seva família i amics, pels veïns, pels nens i nenes...

Pot ser que aquest sigui el secret d’aquesta Església en sortida de què tant parlem: fer vida la fe, encarnar-la en el nostre entorn, agrair tot allò rebut, acceptar les limitacions que aniran arribant, adaptar-nos-hi com a exemple de conversió i generositat, cedir pas a altres persones, trobar noves formes de continuar fent vida la fe en cada etapa, l’amor no té edat ni límit.

ESTHER BORREGO
Treballadora social

Rafael Luciani, membre de la Comissió Teològica del Sínode dels Bisbes

«Si volem una Església sinodal, no podem donar espai al clericalisme»

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

El teòleg veneçolà Rafael Luciani forma part de la Comissió Teològica del Sínode dels Bisbes, la missió de la qual és participar, ajudar i col·laborar en el camí del Poble de Déu. En aquesta entrevista reflexiona sobre el Sínode de la Sinodalitat (2021-2023) i planteja alguns reptes.

Hi ha moltes resistències a l'hora de treballar la sinodalitat?

Vivim una nova fase en la recepció del Concili. Això suposa un procés de transició i, en qualsevol transició eclesial, sempre hi ha hagut resistències. Quan va culminar el Concili Vaticà II, va tocar l'etapa de la implementació, però aquesta la van dur a terme persones que havien estat formades en l'esquema preconiliar i això va suposar la necessitat d'una conversió. Va haver-hi persones que van implementar el Concili amb més velocitat, d'altres amb menys velocitat i d'altres que es resistien a implementar-lo. En qualsevol transició passa això. El Concili de Trento va trigar gairebé 100 anys per veure implementades moltes de les seves reformes. Avui dia som en una situació similar. Vivim una transició cap a un *model institucional* nou, basat en la sinodalitat, i això també suposarà que hi hagi resistències. És part de la vida eclesial quan vol renovar-se a la llum dels signes dels temps. Però el nucli de les resistències actuals no és contra la persona del papa Francesc en ell mateix, sinó a la seva recepció del Concili. Això és el que està en joc en determinats grups reaccionaris avui dia.

Quins són els principals obstacles?

Podem enunciar molts símptomes d'una Església que carrega amb el pes d'un model institucional ja esgotat, que no connecta amb la realitat de les persones. Amb tot, crec que el problema del clericalisme és l'arrel de qualsevol mal en l'Església perquè no

és una simple actitud que podem individualitzar i després guarir, sinó tota una *cultura eclesial* que hem heretat d'una eclesiologia piramidal i desigual, en la qual els ministres ordenats es creuen superiors a la resta dels fidels pel simple fet de l'ordenació. A més, això s'enforteix en els models actuals de seminaris, cases de formació i parròquies. Per això, sense una reforma del ministeri ordenat, continuarem igual. El Papa ho assenyala, això, des del 2013. Encara més, ha dit que el clericalisme porta a l'abús de poder a tot nivell i de moltes maneres, des de l'econòmic al sexual. El document preparatori del Sínode sobre sinodalitat ho explica molt bé en el número 6, que recomana llegir molt, perquè si volem una Església sinodal no podem donar espai al clericalisme.

Per tant, cal canviar les estructures.

Si les estructures, com poden ser els seminaris i les parròquies, entre d'altres, continuen essent via per al clericalisme, no hi haurà Església sinodal. Cal un nou model

«El nucli de les resistències actuals no és contra la persona del papa Francesc en ell mateix, sinó a la seva recepció del Concili»

Rafael Luciani amb Mons. Luis Marín de San Martín, sotssecretari del Sínode dels Bisbes.

institucional perquè la sinodalitat sigui efectiva i no només un ideal afectiu. El número 27 del document preparatori ens diu una cosa molt important que hem de tenir en compte per no defraudar el Poble de Déu. Sosté que, si la sinodalitat «no s'encarna en estructures i processos, l'estil de la sinodalitat fàcilment decau del pla de les intencions i dels desitjos al pla de la retòrica, mentre que els processos i esdeveniments, si no estan animats per un estil adequat, resulten una formalitat buida». Per tant, superar el clericalisme no s'ha de reduir a una conversió d'actituds personals, sinó també a un canvi profund en les institucions eclesials que el sostenen i a les maneres de procedir-hi.

Què suposa la participació dels laics en aquest procés?

Una Església que té la intenció de «caminar plegada» suposa un model institucional en el qual tots i totes tinguin la igualtat de drets que concedeix el baptisme. Però que no sigui nominal, sinó real. És a dir, que es manifesti en la possibilitat d'exercir el poder de jurisdicció sense es-

UN NOU LLINDAR

La pau, do i fruit

Enmig de les incerteses d'una pandèmia que no acaba de marxar i la inseguretat que contamina l'ambient en el qual tenen dret a viure els pobles i les nacions, ressona amb insistència en aquest temps pasqual la salutació de pau de part de Crist ressuscitat i la seva insistència en el fet que la pau és un do per a la nostra vida que hem de voler rebre, agrair i treballar-la cada dia. Les paraules de Jesús són una invitació reiterada a no tenir por i les acollim amb goig immens i plena confiança: «Us deixo la pau, us dono la meua pau. No una pau com la que dona el món. Que s'asserenin els vostres cors, no us acovardiu!» (Jn 14,27). Acceptar la pau de Jesús és un dels fruits de l'Esperit (cf. Ga 5,22). Per això, ja d'entrada, afecta la nostra actitud d'acollida de l'Esperit en la nostra vida i en la missió de treballar el do rebut.

En els camins de retrobament entre les persones el d'acceptar el do de la pau té moltes implicacions si es fa des de la fe. L'espectacle funest de la guerra que estam contemplant i el dolor dels qui en pateixen els seus efectes ens ha d'obrir els ulls a treballar objectius comuns entre nosaltres, que és la primera condició per exigir-ho a altres. Hi estem implicats tots, ja que «cada violència comesa contra un ésser humà és una ferida en la carn de la humanitat; cada mort ens minva com a persones... La violència engendra violència, l'odi engendra més odi, i la mort més mort. Hem de trencar aquesta cadena que es presenta com a ineludible» (FT 227). Les exigències de pau i justícia són la correspondència a un do rebut. Comencem per la pau a l'interior de la comunitat cristiana, on serà necessari l'esforç per merèixer-la i aconseguir-la.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

«En la mesura en què s'incorporin més dones en les posicions de governança eclesial, hi haurà més transparència i profetisme»

«Ens cal una sinceritat enorme per reconèixer on hem fallat, el que hem de canviar i el que ens falta per fer»

tar vinculat al poder de l'ordre o en un model de ministerialitat que vagi més enllà de l'ordre. És el que acaba de passar amb la reforma de la Cúria. Gràcies a aquest pas, les dones i qualsevol persona no ordenada poden estar en posicions d'elaboració i presa de decisions en l'Església, la qual cosa permet una major transparència o *accountability* en l'Església. En la mesura en què s'incorporin més dones en les posicions de governança eclesial, hi haurà més transparència i profetisme a l'hora de retre comptes, fer avaluacions i presa de decisions en l'Església. També quan reconeguem una ministerialitat institucionalitzada en l'activitat pastoral que, en la seva majoria, tiren endavant les dones; però no ho reconeixem i només ho apreciem com serveis que donen. Això ha de canviar i podem aprendre molt del rol de la dona en la societat d'avui.

Quines passes falten per fer?

Sempre he dit que no és el mateix quan un document de l'Església s'escriu a diferents mans que expressin la diversitat de subjectes en l'Església, al fet que l'escriguin només els bisbes i els preveres que els assessoren, però sense la perspectiva que aporten les dones o els laics en general. Com sosté el Concili, el laïcat té el dret de ser escoltat per la jerarquia, de participar en tots els nivells de la vida eclesial i de manifestar la seva opinió pròpia. El pas que encara ens falta és que es consideri el laïcat com a subjecte en l'Església, i no com a objectes que es fan servir quan hi ha una crisi eclesial o quan no hi ha prou religiosos o preveres per ocupar determinats càrrecs en l'Església. El laïcat no és una vocació deficitària, sinó necessària perquè les altres vocacions es complementin i es completin. Al Sínode s'està fent aquest pas i podem apreciar una transició inicial d'un Sínode dels bisbes a un Sínode del poble de Déu que es desenvolupa en diferents fases per incloure tots i totes. El rostre d'una Església sinodal suposa, llavors, una Església més laical, com ho va afirmar el Papa a *Querida Amazonia*.

Ens hi juguem molt, com a Església, en aquest procés sinodal?

La sinodalitat fa por, fins i tot a la vida religiosa i als preveres, i no només als bisbes, perquè ens convida a repensar les maneres d'exercici del poder en l'Església. Molts diuen que la sinodalitat els prendrà el poder. Una expressió terrible. Per això, crec que

Maria vs

vivim un moment de grans reptes i necessitem de la *parresia*, perquè hi ha molta resistència passiva o indiferència, i no només crítica pública, que és la que més veiem. Per exemple, ens podem preguntar les maneres com es prenen decisions en l'Església i amb qui les prenem, o si els superiors, rectors, bisbes i tants d'altres en càrrecs de poder, prenen decisions aïllats, d'una manera piramidal. De vegades, el superior o el bisbe prenen una decisió sols o consultant-ne uns pocs sense involucrar la majoria dels fidels i ens trobem amb decisions autoritàries o clericalistes que després no creen vincle amb les comunitats i es crea una desconexió i un desànim. Un exemple clar és que la majoria de les diòcesis no compten amb consells pastorals i quan n'hi ha, molts no estan conformats per la diversitat

És moment de revisar com caminem junts en l'Església.

de subjectes que hi ha a la diòcesi i que serveixi com a instància perquè el bisbe pugui discernir i elaborar decisions en conjunt. El mateix podem dir dels consells parroquials.

Quins reptes cal afrontar?

És un moment de grans reptes perquè ens toca revisar «com estem caminant junts en l'Església». Aquesta expressió ha estat emprada molt malament i de manera molt *light* o edulcorada. Si llegim el document preparatori del Sínode sobre la sinodalitat en els números 28 i 29 ens explica, amb claredat, que es tracta de discernir «les relacions entre els subjectes eclesials i les estructures en les quals viuen». A més de discernir, també, la relació de l'Església amb la societat actual. Això suposa, llavors, una sinceritat enorme per reconèixer on hem fallat, el que hem de canviar

i el que ens falta per fer. I això només s'aconsegueix quan hi ha una consciència clara de l'eclesiologia que realment vivim que, en moltes ocasions, és piramidal i preconiliar, i ens fa por canviar.

Per això, som en un temps de conversió i de reforma, alhora. Hem de reprendre i aprofundir la crida que va fer el Concili Vaticà II a *Unitatis redintegratio* 4 i 6, i que el papa Francesc recull a *Evangelii gaudium*, a generar processos de conversió i reformes permanents. No n'hi ha prou amb un canvi de mentalitat o una mera actualització dels plans pastorals. Yves Congar, el famós dominic pèrit al Concili, deia que cal alguna cosa més que el simple *aggiornamento* de l'Església. Cal superar la juxtaposició, falsament creada, entre conversió de les mentalitats i reforma de les estructures.

El pis, iniciativa de Càritas, acull una família procedent d'Hondures

Habitatge social al santuari del Remei de Caldes de Montbui

EDUARD BRUFAU
Caldes de Montbui

Des del començament del seu pontificat el papa Francesc no ha deixat d'insistir en la necessitat d'una Església samaritana, que s'enfanguï per ajudar els germans que el món descarta, aquells que jeuen malferits a la vora del camí. Aquest compromís és la conseqüència ineludible del manament que surt dels llavis de Jesús: «Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat» (Jn 13,34). La concreció d'aquestes paraules per part dels cristians pot prendre moltes formes segons les circumstàncies de cada lloc i moment.

Un projecte integral

Un bon exemple el tenim a Caldes de Montbui. En aquesta localitat del Vallès una part del santuari de la Mare de Déu del Remei s'ha habilitat com a pis d'acollida per a famílies amb dificultats. Es tracta d'un projecte de Càritas Caldes sota l'empara de Càritas Diocesana de Terrassa i en col·laboració amb els serveis socials del municipi. La previsió és que el pis serveixi d'estatge temporal, un màxim de dos anys, fins que els usuaris aconseguixin una mínima estabilitat social, econòmica i laboral. El projecte del Remei es va encetar aquest hivern i actualment acull una família arribada d'Hondures.

La singularitat d'aquesta iniciativa és que no es limita a oferir un sostre i prou, sinó que realitza un acompanyament integral en tots els aspectes socials possibles, sobretot pel que fa al món laboral. Segons Càritas Caldes, aquest acompanyament és indispensable perquè per a les famílies vulnerables, «tot i aconseguir uns ingressos

mínims, aquests no són suficients per accedir al mercat d'habitatge, car i escàs». L'accés a un pis, no tan sols de compra sinó també de lloguer, encara s'agreuja per la inestabilitat i la precarietat de moltes feines. Des de Càritas Caldes també assenyalen que la poca oferta d'habitatge públic no fa més que cronificar la situació de vulnerabilitat: «Pel que fa a la cobertura pública d'habitatge, la mitjana europea se situa en un 11%, mentre que a Espanya estem només en un 2,5%. Al nostre país ens trobem a la cua de polítiques públiques capaces de respondre a la greu situació que tenim creada arran de les polítiques neoliberals.»

Per tots aquests motius, el projecte d'habitatge del Remei de Caldes de Montbui aplica tot un programa que inclou entre d'altres la inserció laboral (cursos de formació, recerca de feina, etc.), regularització administrativa (per a les persones estrangeres, sobretot de fora de la Unió Europea), classes

Aquesta iniciativa no es limita a oferir un sostre, sinó que realitza un acompanyament integral

Càritas Caldes de Montbui

Inauguració i benedicció de l'habitatge el desembre passat.

de català i castellà, accés a la sanitat pública, ajuda en l'adquisició d'hàbits socials i relacionals, etc.

Testimoni agraït

La iniciativa ha estat molt ben rebuda pels primers usuaris del pis, la Maria i el seu marit, que van arribar precipitadament la tardor passada fugint de la situació d'insostenible violència quotidiana que viu Hondures. Aquí han trobat la tranquil·litat que els mancava al seu país d'origen, però s'han trobat amb un cúmul de dificultats que no esperaven: «Una vegada aquí ens vam adonar que no era exactament com ens ho havíem imaginat. No és fàcil adequar-se a tots els requisits legals i administratius, com ara aconseguir el permís de treball. I sense poder treballar la perspectiva es complica molt.»

A través d'uns coneeguts, el matrimoni hondureny es va poder posar en contacte amb Càritas, i a partir d'aquí la situació es va encar-

nil·lar fins arribar a viure al pis del Remei de Caldes. La Maria no pot deixar de mostrar el seu agraïment: «Des del primer moment ens van obrir els braços i ens van ajudar en tot. Sense l'ajuda de Càritas hauria estat impossible tenir la situació d'estabilitat que hem aconseguit. Ens ajuden i orienten a l'hora de fer tots els tràmits administratius, amb cursets i formació, i amb coses tan pràctiques com ara una targeta moneder. A part de tot això, encara és més important el tracte personal, l'escalf humà que ens proporcionen els treballadors i els voluntaris de Càritas.»

El pis social del Remei de Càritas Caldes és, doncs, una bona mostra de l'acció social de l'Església, del compromís evangèlic, així com de la col·laboració entre Església i administracions públiques. En un moment en què la societat occidental pateix cada vegada més desigualtats, la iniciativa de Caldes de Montbui és un bon model que cal tenir en compte.

SIGNES D'AVUI

Vianant

Qui ha escrit aquesta frase?: «Avui s'ha imposat la concepció que el vianant no només s'ha d'adaptar al trànsit; també se'l fa responsable de les infraccions comeses contra la disciplina del trànsit.» La immensa majoria diria que una afirmació similar es pot sentir, dia sí dia també, a les grans ciutats. L'autor, en aquest cas, n'és Ernst Jünger, gran pensador i escriptor alemany, i la frase apareix al seu llibre *Sobre el dolor*, publicat el 1934. Com ell mateix reconeix, abans es culpava les màquines. Després, en canvi, els morts semblaven un tribut obvi a la seva existència. Avui, molts vianants es troben desorientats i indefensos entre l'allau de bicicletes, de patinets, de cotxes, de busos... i aviat per l'increment de tramvies. Sortir al carrer, especialment per a

la gent gran, és entrar en un camp de mines. Es repeteix la història. Joan Bosch, en la seva obra *Codi Gaudí*, escriu que aquest gran arquitecte donava total prioritat al vianant per sobre dels artefactes tècnics de mobilitat. Abans de morir a causa de ser envestit per un tramvia, entenia que aquest mitjà de transport havia de cedir el pas al vianant i no a l'inrevés, com així es va evidenciar en una ocasió de gran risc si el conductor no hagués frenat a temps. Jünger afegia: «Any rere any, augmenten les víctimes de trànsit; han arribat a unes xifres que superen les baixes d'una guerra

Molts vianants es troben desorientats i indefensos

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

sagnant.» N'hi ha prou de circular per les carreteres principals per llegir a les pantalles lumíniques que el cap de setmana passat es van produir tants morts.

Un tema de fons és que ens enfrontem a aquestes víctimes amb un gran sentiment d'obvietat. El procés tècnic les fa semblar necessàries i inevitables. En el temps que existien els duels, que un jove morís per aquest motiu era un incident habitual. Avui ens semblaria estrany. En canvi, avui les morts per accident de trànsit o causes similars criden poc l'atenció. Fins i tot els que moren per Covid, que l'OMS eleva a 15 milions, més del doble que les dades oficials. Les estadístiques engoleixen la dimensió humana en la fredor dels números. Fa pensar.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Des que es va obrir l'Hospital de Campanya de Santa Anna és un dels nostres acollits més constant i s'ha convertit en amic i col·laborador a la seva manera. Precisament, va ser quan l'any 2017 vam obrir Santa Anna a tothom que ho necessités quan ell havia arribat al llindar de la pobresa més greu, que és la de viure al carrer. En la crisi del 2008 s'havia quedat sense feina a prop de la jubilació i, alguns problemes derivats de l'angoixa, el van dur a augmentar el nombre ja molt gran dels sensesostre.

Ara, amb un petita paga que li permet llogar una habitació i cobrir alguna necessitat, però que no li arriba per menjar, que ho fa a Santa Anna, viu amb una gran llibertat d'esperit i es dedica al que més li agrada des de fa un temps: a estudiar la vida de Jesús i a imaginar-la a la seva manera. És així

FINESTRA A LA VIDA

«Ara soc més ric que quan tenia diners»

com passa hores amb un ordinador del centre escrivint allò que imagina, tot seguint —sense saber-ho— l'estil ignasià dels Exercicis Espirituals: «Com si em trobés present.»

Jo li faig les correccions i l'ajudaré a fer una autoedició d'aquestes pàgines, perquè és la seva gran il·lusió: escriure un llibre sobre Jesús. La seva originalitat, la manera d'adaptar el que narren els evangelis amb tanta sobrietat, s'omple de detalls imaginats, alguns tan pintorescos com possibles, però sense cap investigació històrica.

I arribem a escollir el títol que li vol posar. N'hi aconsello uns quants, però ell diu que té molt clar el que li vol posar: *El ric de Natzalet*. Estranyada, li pregunto com pot parlar d'un Jesús ric, quan, precisament, va escollir viure pobre i d'Ell diu sant Pau que ens va enriquir precisament a nosaltres amb la seva pobresa.

Ell ho té molt clar: «Precisament per això. A mi m'ha passat el següent: quan tenia una feina i cobrava cada mes, sempre aspirava a tenir més i patia pels diners. Des que soc pobre i no tinc diners, mai tinc por de perdre'ls, i visc molt tranquil amb aquesta nova manera de sentir-me ric amb el que rebo. Va ser Jesús qui em va ensenyar aquesta nova manera de ser ric sense diners. La riquesa de la qual Ell parla, quan es troba la perla amagada i ja no necessites la riquesa d'acumular tresors... Això és el que Ell va viure i va ser el més ric de Natzalet!»

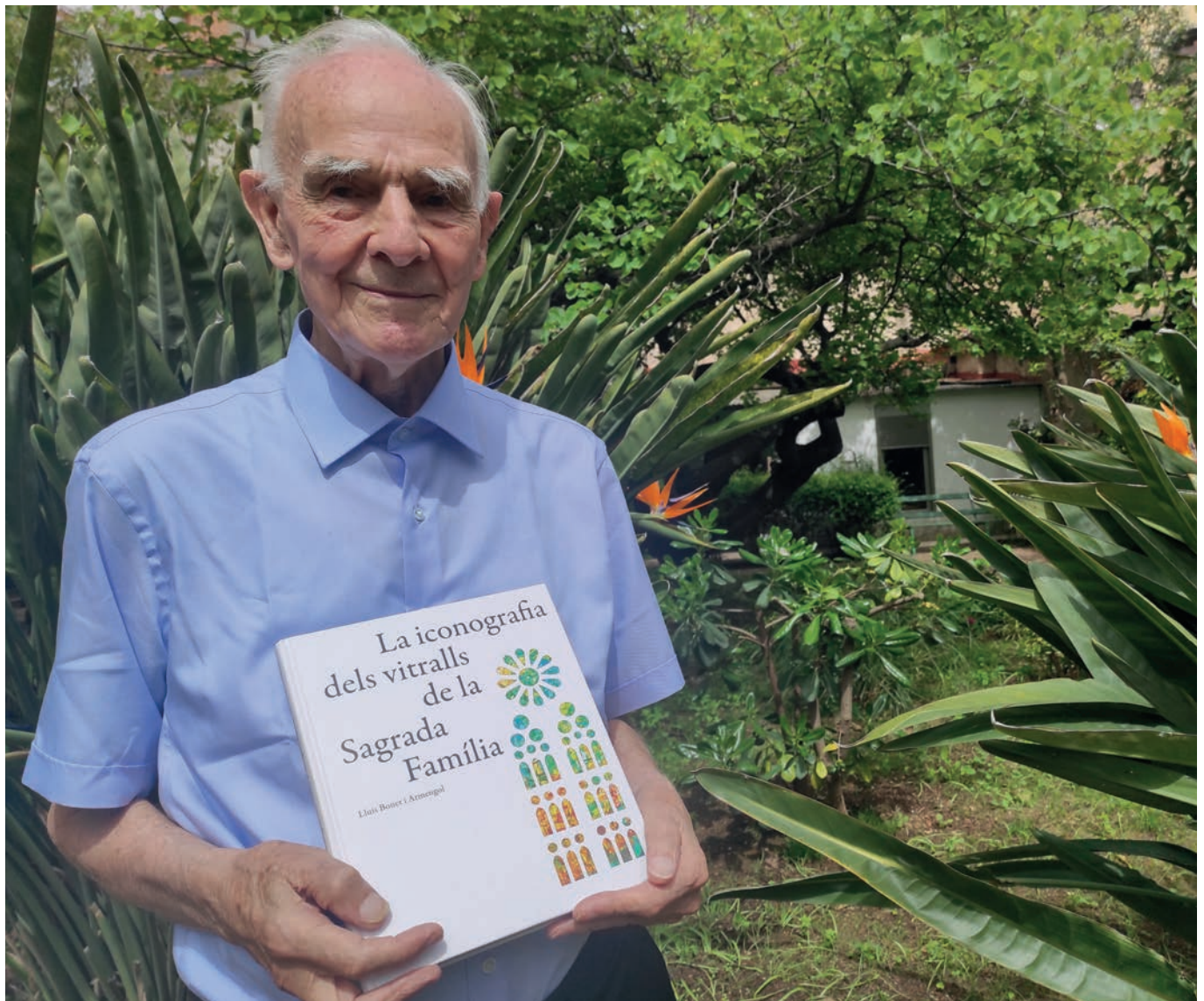
Una nova teologia vista des de baix?

Jesús va ser qui em va ensenyar aquesta nova manera de ser ric sense diners

Devocions il·luminades

**Mossèn Lluís Bonet i Armengol és autor del llibre
«La iconografia dels vitralls de la Sagrada Família»**

CARME ESCALES

Mossèn Bonet, autor del llibre, és rector emèrit de la parròquia de la Sagrada Família.

En façanes, altars, retaules i pintures d'esglésies, santuaris i catedrals de tot el món, la iconografia sacra ha estat sempre un gran llibre de religió obert a feligresos i pelegrins. Sobretot en el temps en què molt poques persones sabien llegir, les representacions en imatges, en escultura o pintura, eren el principal vincle amb les escriptures, més enllà del que es rebia a través del contingut de les misses, i sempre que aquestes no es diguessin encara en llatí.

La recreació del naixement de Jesús a la façana de la Sagrada Família n'és un excel·lent exemple. Tots els personatges bíblics i elements de flora i fauna, cada detall té un sentit i és part d'una història a divulgar. Al temple de Gaudí, tot respon a una raó i reflexió i tot va ser-hi previst, també la presència dels sants. Segons explicava l'arquitecte Lluís Bonet i Garí, deixeble d'Antoni Gaudí, que tantes estones havia passat acompanyant-lo en les obres del temple abans de ser-ne ell el responsable arquitectònic—de 1974 a 1983—, Gaudí volia tenir en compte els sants. Per això, el fill de l'arquitecte Lluís Bonet i Garí, mossèn Lluís Bonet i Armengol, que el mateix any que el seu pare moria, el 1993, va entrar com a rector a la parròquia de la Sagrada Família, recupera el record de les converses del seu pare amb Antoni Gaudí, i explica: «El meu pare ja em demanava que preparés llistes de sants, perquè aquesta era una idea que ell duia al cap.» Avui, Lluís Bonet i Armengol no només pot dir que va arribar a complir la petició del seu pare, sinó que a partir de la llista que va completar, va configurar també una proposta de vitralls que acollirien els noms de la seva selecció de sants i santes, santuaris, llocs i ciutats sants. I tota la relació i la ubicació de tots els noms a dins de la basílica de la Sagrada Família les recull el llibre que acaba de sortir publicat, *La iconografia dels vitralls de la Sagrada Família*, editat per Duxelm.

A la introducció de la publicació, mossèn Bonet, avui rector emèrit de la parròquia de la Sagrada Família, relata que la idea que havia transmès Gaudí era la de dedicar als sants un espai en les columnes de dins de la basílica. Diu: «Tenint en compte les estries

generades per aquestes columnes, assajava que les que parteixen de terra eren els sants, i les que davallen de dalt, els àngels.» Segons s'explica també, la solució en l'execució actual ha estat aprofitar els finestrals inferiors que segueixen el perímetre de l'església, que per fora són els decorats amb fruites, per donar presència als noms dels sants, també dels santuaris i llocs sagrats.

Petició de Jesús-Maria

Sent rector de la parròquia de la Sagrada Família, mossèn Bonet, avui ja jubilat, va rebre la visita d'unes monges de la congregació de Jesús-Maria, que li van demanar si hi podia haver un espai a l'exterior del temple per a la seva fundadora, Claudina Thévenet. Bonet els va dir que a fora ja no hi podia haver aquesta opció. Però, a partir d'aquella petició, ell va començar a pensar en la possibilitat de fer-ho en un altre lloc, i va ser aleshores que, recordant la voluntat del seu pare, que preparés una llista de sants, la va començar a fer.

El disseny de les monges de Jesús-Maria va esdevenir, doncs, el detonant per engegar el projecte que avui deixa a la vista els noms de més de 750 noms de santuaris, sants i santes, bisbats i ciutats santes de tots els continents. Es troben distribuïts en els vitralls de 14 finestrals ubicats en els murs laterals de l'interior de la basílica. «La primera idea de Gaudí van ser els sants, però com a rector de la parròquia de la Sagrada Família, que érem part del col·lectiu de santuaris, vaig voler tenir en consideració també els santuaris», argumenta mossèn Bonet.

Amb la llista i un primer esquema d'una possible distribució, mossèn Bonet va anar a parlar amb els arquitectes de les obres del temple i després amb el vitraller Joan Vila-Grau, que els va dissenyar. L'execució la van dur a terme des del taller dels especialistes en vidrieres, Vitralls Bonet. «Vila-Grau va decidir ubicar els colors freds, predominant verds i blaus, a la banda de llevant, i a la banda de ponent, on es pon el sol, destinar-hi els colors càlids, vermells i taronges», explica Bonet.

El llibre, que ara ja té a les mans

«El meu pare ja em demanava que preparés llistes de sants, perquè aquesta era una idea que ell duia al cap»

«Amb entusiasme i convenciment, és com una herència, un testament que hem de complir»

Agustí Codinach

carrer de Marina. Montserrat el trobem també al mateix costat, perquè, tal com diu mossèn Bonet, «al mig de la façana del Naixement hi ha el cavall Bernat, a sobre de Sant Josep amb la barca que condueix l'església». Sota les rosasses de la Mare de Déu del Roser i de Montserrat, hi podem veure citats els sants de Catalunya, entre els quals hi ha Jaume Hilari, el germà de La Salle considerat primer màrtir de la guerra civil espanyola i canonitzat el novembre de 1999.

Sant Antoni de Pàdua, Sant Ramon de Penyafort, Sant Ramon Nonat, el beat Ramon Llull, i Sant Narcís també hi són, entre molts altres sants i santes, com Claudina Thévenet, la fundadora de la congregació de religioses de Jesús-Maria nascuda a Lió. «Catalunya i Espanya eren molt més fàcils, els tenia més a prop. Per a la resta d'Europa i els altres continents, internet em va ajudar molt», expressa mossèn Bonet. Un dels criteris emprats per a la seva tria va ser la major fama que ja tinguessin certs sants en els pobles i ciutats, però també possibles vincles amb Catalunya, com en el cas de les monges de Jesús-Maria, que a Barcelona hi tenen diversos col·legis. «Una de les meves fonts van ser els santorals, on s'inspiren les notes biogràfiques de cada sant que recullo al llibre», explica.

Del continent americà, hi trobem santa Rosa de Lima i sant Martí de Porres. «De Cuba, on he estat, he introduït la Virgen del Cobre i la Virgen de la Caridad», repassa Bonet. En un altre vitrall hi ha la primera santa australiana, Mary Mackillop, canonitzada el 2010. D'Àfrica i Àsia també n'hi ha. «És com una enciclopèdia», exposa Lluís Bonet i Armengol. El rector emèrit de la parròquia de la Sagrada Família sent que, com tots i cadascun dels avenços en les obres del temple, aquests vitralls i la presència dels sants i santes contribueixen a consolidar el projecte que Gaudí va imaginar. «Amb entusiasme i convenciment, és com una herència, un testament que hem de complir», declara mossèn Bonet.

Ara el seu llibre és un motiu més, una nova guia per entrar a la basílica a trobar referents de devoció, de casa nostra i d'arreu, icones de fe de tot el món, que el sol de Barcelona il·lumina.

Detall d'una rosassa amb els noms de santuaris catalans.

sobre tota aquesta iconografia, indexa tots els noms i els dedica una introducció a cadascun d'ells. Va presentant cada finestral, i diu si està dedicat als sants i santuaris de Catalunya, d'Europa o d'algun dels altres continents. De cada finestral mostra un esquema de la distribució dels noms per a la seva més fàcil localització a dins de la basílica.

Al capdamunt de cada finestral hi ha una rosassa, amb un cercle al mig i els pètals que envolten el nucli central. En aquest centre, hi figuren els noms de santuaris rellevants, com el de la Mare de Déu del Roser, que presideix la rosassa d'un finestral a la banda de la façana del Naixement, entrant a la basílica pel

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Objecció de consciència

Benvolguts i benvolgudes, el passat mes de març, la Conferència Episcopal publicà una *Nota* sobre l'objecció de consciència. Com recordareu, fa unes setmanes el *Full Dominical* del primer de maig dedicà a aquest tema un extens reportatge. L'escrit dels bisbes mostra la preocupació de l'Església davant lleis com la de l'avortament i l'eutanàsia, o com les que s'inspiren en principis antropològics que absolutitzen la voluntat humana o en ideologies que no reconeixen la naturalesa de l'ésser humà que li ha estat donada en la Creació, i que ha de ser la font de tota moralitat. La finalitat no és altra que ajudar a fer descobrir la llibertat de consciència davant la manipulació amagada darrere aquestes lleis, que no contribueixen a la llibertat i al bé comú, sinó que afavoreixen l'economia del rebuig, imposant una mena de «darwinisme» social en el qual els més febles esdevenen eliminats. Al mateix temps, s'invita en nom de la pròpia consciència a refusar determinades ideologies contràries a l'Evangelí.

A la *Nota* s'indica que tot ciutadà, en l'exercici de la seva llibertat,

ha de prendre aquelles decisions que condueixen a la consecució del bé comú de la societat i del seu propi bé personal. Per tal de conèixer en cada moment el que és bo o dolent, juntament amb el do de la llibertat, Déu ha dotat l'ésser humà del do de la consciència que, com afirma el Concili Vaticà II, «és el nucli més secret i el sagrari de l'home, on es troba tot sol amb Déu, la veu del qual ressona en la intimitat pròpia» (GS 16). Decidir i actuar així és la prova més gran d'una llibertat madura i una condició per a la moralitat de les pròpies accions.

El ciutadà no ha de seguir les prescripcions de les autoritats civils quan aquestes són contràries a les exigències de l'ordre moral, als drets fonamentals de les persones o als ensenyaments de l'Evangelí. L'objecció de consciència suposa que una persona anteposa el dictat de la seva consciència a allò ordenat o permès per la llei. Això no justifica qualsevol desobediència a les normes promulgades per les autoritats legítimes. Tan sols es pot exercir en relació amb aquelles que atempten directament contra elements essencials de la pròpia fe

o que esdevenen contràries al dret natural, pel fet que minen directament els fonaments de la dignitat humana i d'una convivència fonamentada en la justícia.

L'Estat té l'obligació de reconèixer la llibertat religiosa, de pensament i de consciència. Per tant, no la pot restringir o minimitzar amb l'excusa de garantir l'accés de les persones a certes pràctiques reconegudes legalment, i presentar-la com un atemptat que va en contra dels «drets» dels altres. Els cristians catòlics estem obligats a posar en pràctica l'objecció de consciència en aquelles accions que, estant aprovades per lleis de l'Estat, tinguin com a conseqüència l'eliminació d'una vida humana en el seu començament o acabament. Al mateix temps, hem d'objectar davant la difusió d'antropologies contràries a la visió cristiana de la persona, de la sexualitat, del matrimoni i de la família. Els cristians creiem que la llibertat humana, tot i trobar-se ferida pel pecat, disposa de la força necessària per a superar les dificultats i per actuar en coherència amb la pròpia fe.

Ben vostre.

SALVADOR GIMÉNEZ VALLS
Bisbe de Lleida

L'Assemblea Diocesana

Estimats diocesans:

El dissabte 28 de maig, la nostra diòcesi celebrarà l'Assemblea Diocesana a la Casa de l'Església, situada al carrer Acadèmia de Lleida. És un esdeveniment molt important per a la nostra Església que es repeteix cada any des de fa molt temps i on es fa visible la responsabilitat i la col·laboració dels catòlics en les diferents iniciatives de tota la comunitat diocesana, les que estan relacionades amb el camp de la Paraula, de la Litúrgia i de la Caritat. I això es fa tant en cadascuna de les paròquies, comunitats religioses i resta d'institucions com en la cúria, la missió de la qual consisteix en una constant animació i coordinació de tothom per evitar duplicitats i buits pastorals.

L'Assemblea d'enguany té una consideració especial en estar vinculada a la iniciativa que ha proposat el papa Francesc a l'Església universal amb la convocatòria del Sínode de Bisbes per a l'any 2023 per tractar el tema de la sinodalitat (treball i camí al costat dels altres per col·laborar en tots els assumptes i decidir segons la responsabilitat). El Sant Pare desitja que hi participin tots els catòlics del món, de manera individual o enquadrats en les múltiples organitzacions en què desenvolupen la seva tasca pastoral. És un afer que ens interessa a tots i ha de ser abordat per tots.

Pel que fa al cicle temporal vull recordar que el Sínode va ser anunciat el mes de maig passat per dur-se a terme durant un període de tres anys. El primer any, que ara acaba, tenia com a finalitat sol·licitar la col·laboració de totes les diòcesis animant la seva tasca pastoral diària i recollint les aportacions suggerides per enviar-les a la Secretaria del Sínode per mitjà dels serveis de la Conferència Episcopal Espanyola. Els assistents a l'Assemblea Diocesana de l'any passat ja vam tenir coneixement de la convocatòria sinodal i vam ser convidats a participar-hi.

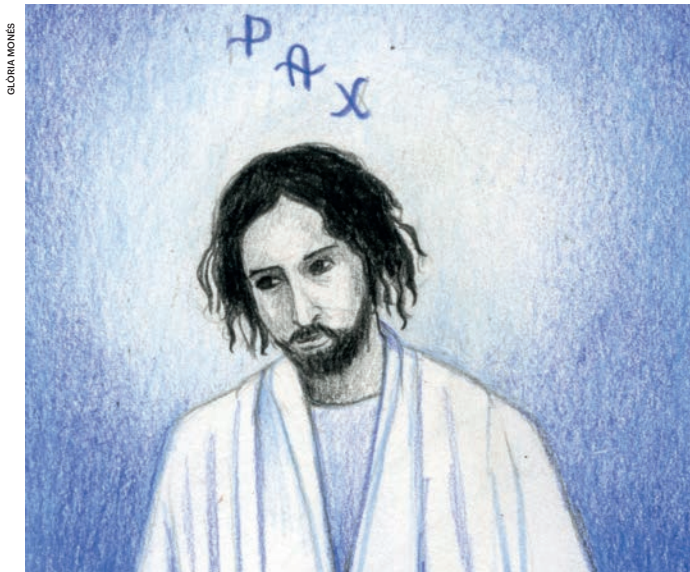
La nostra diòcesi estava compromesa en el desenvolupament del seu Pla de Pastoral (2020-2024) amb una dinàmica pròpia i, en rebre els qüestionaris que la Secretaria del Sínode va enviar a totes les diòcesis el mes de setembre passat, es va sumar a l'estudi i a les possibles respostes. Per això va utilitzar les primeres reunions del curs per animar el treball sinodal sense oblidar el treball diocesà que va començar l'any 2020. Hem comprovat amb satisfacció que era perfectament compatible vincular les dues línies d'actuació. Hi ha hagut reunions d'arxiprestats, de sectors pastorals, de comunitats religioses i d'institucions d'apostolat seclar. La finalitat era respondre els qüestionaris sinodals amb la mirada de la diòcesi i aportant-hi les preocupacions, les iniciatives i els desitjos de cada grup per fer un document final i remetre'l a la Conferència Episcopal. Fins a finals de març s'ha treballat en aquest sentit recollint moltes respostes. N'hi ha més de quinze d'individuais i trenta que provenen de grups. És d'agrair l'interès i la col·laboració de tots els sectors pastorals.

Un equip d'agents de pastoral ha elaborat el document final que serà presentat com a ponència a l'Assemblea Diocesana. El desig és que tots coneguin el contingut de la nostra reflexió i que sentin que la seva aportació s'ha tingut en compte per millorar la nostra pròpia manera d'actuar a l'interior de l'Església i mostrar més autenticitat de cara a l'exterior de manera que es faci més creïble l'Evangeli en el món d'avui. Aquest document servirà també per establir les fites més rellevants per al treball de la nostra diòcesi durant el pròxim curs.

El desenvolupament de l'esmentada Assemblea serà el següent: pregària, lectura de la ponència elaborada pels professors M. Antonieta Mateus i Jordi Capdevila, i diàleg entre els participants. Tots hi sou convidats. Amb la meva benedicció i afecte.

COMENTARI DE LA PARAULA

Us deixo la pau

GLÒRIA MONÉS

Encara dins la cinquantena pasqual, però albirant ja l'alenada de l'Esperit que ens durà la celebració de la Pentecosta, Jesús, en l'Evangeli d'aquest diumenge, tot i haver ressuscitat d'entre els morts, diu als deixebles, ens diu a nosaltres, que ha de marxar d'aquest món: «Me'n vaig, però tornaré.» La seva no és una partença com la de tots els homes i dones que deixen aquest món. Ell ja ha passat per aquesta partença, la de la mort em refereixo, però no per ésser-ne engolit, sinó per engolir-la ell mateix. Ell se'n va com a viu al Regne de la vida, al Pare, d'on ens envia l'Esperit vivificador i des d'on tornarà. I aquest anunci i aquesta promesa, la de la seva partença i la del seu retorn, ens els regala per asserenar els nostres cors: «Que s'asserenin els vostres cors!»

Sí, els nostres cors atribolats, els nostres cors sempre preocupats, els nostres cors temerosos pel futur, per les negrors del nostre temps, per les tempestes que s'albiren, els nostres cors, si volen, tenen en qui reposar, en qui asserenar-se: «Us deixo la pau, us dono la meva pau. No una pau com la que dona el món.» No és la pau del món la que asserena; ho hem vist, la pau del món no dura mai cent anys... la pau que pacifica els nostres cors és la pau de Crist, aquella que neix de la seva presència enmig nostre. Perquè, si bé Ell ha promès que tor-

narà, de fet, ja torna cada vegada que el deixem entrar dins del nostre cor; cada vegada que acollim el seu Esperit Sant, Aquell que el Pare enviarà en nom seu, Aquell que —com diem cada diumenge al Credo— és Senyor i infon la vida.

Jesucrist ressuscitat se'n va al regne de la vida i d'allí ens envia el qui és la mateixa font de la vida i ens l'envia per sempre, per no deixar mai buits els nostres cors. Malgrat les foscors, mentre convivim amb elles i amb els dolors d'aquest món, podem viure plens d'aquest Esperit, que ens fa recordar i entendre tot el que Jesús va dir. La font de la mateixa vida i de la pau fa estada dins nostre, ens recorda que Crist està en nosaltres, ens fa exclamar Abbà, Pare, des del més profund del nostre cor! Tenim l'Esperit de la veritat que habita a casa nostra i que testimonia constantment que Crist ha ressuscitat i que el Pare ens estima. Tenim la font de l'amor mateix que habita en el nostre cor i que ens fa capaços de donar aquest mateix amor. «Qui m'estima farà cas del que jo dic; el meu Pare l'estimarà i vindrem a viure amb ell.» Aquell qui té la vida dins seu, donarà la vida; aquell en qui l'amor ha fet estada donarà amor estimant; aquell qui viu en l'alegria de l'Esperit, donarà alegrement alegria.

Veniu, Esperit Sant!

LLUC TORCAL
Monjo de Poblet

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Com era la família a Israel en temps de Jesús?

En el capítol 1 de l'Evangeli de Lluc ja se'ns mostra que els lligams familiars al poble d'Israel eren molt forts. Maria, ja embarassada de Jesús, va a visitar, és a dir, a servir, la seva cosina Elisabet. Sabent que el viatge era pesat, fins i tot perillós, es podria aduir que Maria tenia motius de sobres per excusar aquest servei. I tanmateix, són tan forts aquests vincles que Maria no deixa de fer el que sap que ha de fer per una cosina.

Jesús ens transmetrà les veritats teològiques des d'imatges familiars: per Jesús coneixem que Déu és el pare de tothom (Mt 5,16.45.48; 6,1.4.6.8.9.15), i, per tant, que tots som germans (Mt 23,8-9), o que Déu és un pare que estima i perdona amb una misericòrdia rica i constant (Lc 15,20-32). També la seva missió es desenvoluparà en el camp d'una important presència familiar. Serveixi com a mostra que comenci la vida pública en un casament a Canà (Jn 2,1-11), esdeveniment familiar que apareixerà en diverses paràboles com la dels convidats a les noces (Mt 22,1-14) o la de les verges prudentes i les nòcies (Mt 25,1-13).

Però no hi apareixen només els aspectes familiars i festius. L'Evangeli també presenta la denúncia de les situacions d'injustícia vinculades a la família. Un bon exemple serà la resposta que Jesús donarà a la pregunta supersticiosa: «"Rabí, qui va pecar perquè nasqués cec: ell o els seus pares?"» Jesús respongué: «No ha estat per cap pecat, ni d'ell ni dels seus pares» (Jn 9,2-3). Altres exemples de la denúncia de la concepció distorsionada de la família serà quan Jesús sentència «deixeu que els morts enterrin els seus morts» (Mt 8,22) o quan respon de manera categòrica que «la meva mare i els meus germans són els qui escolten la paraula de Déu i la compleixen» (Lc 8,21).

Jesús presenta un model de família que no sigui un simple «compartir» egoïsmes sinó un espai obert a la misericòrdia i de trobada amb la solidaritat. Serà al Llibre dels Fets dels Apòstols on podrem trobar exemples concrets de famílies i llars a imatge del Regne de Déu.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge VI de Pasqua

Lectura primera

Ac 15,1-2.22-29

L'Esperit Sant i nosaltres hem cregut que no us havíem d'imposar cap altra càrrega que aquestes indispensables

Lectura dels Fets dels Apòstols:

En aquells dies, uns que havien baixat de Judea ensenyaven als germans d'Antioquia que si no es feien circumcidar d'acord amb la Llei de Moisès no podien salvar-se. Això portà una desavinença i una discussió tan seriosa de Pau i Bernabé amb ells que decidiren que Pau i Bernabé, amb alguns més, pugessin a Jerusalem per tractar d'aquesta qüestió amb els apòstols i els preveres.

Llavors els apòstols i els preveres, amb tota la comunitat reunida, decidiren d'elegir uns delegats i enviar-los a Antioquia junt amb Pau i Bernabé. Els elegits foren Judes, conegut també amb el nom de Bar-Sabàs, i Siles, homes que es distingien com a dirigents en la comunitat dels germans. Els donaren aquesta carta: «Els apòstols i els preveres saluden com a germans els germans no jueus d'Antioquia, de Síria i de Cilícia. Hem sabut que alguns havien vingut d'entre nosaltres sense la nostra autorització, us havien pertorbat amb les seves opinions i havien inquietat els vostres esperits. Per això hem decidit unànimement d'escollir uns representants nostres per enviar-vos-els junt amb els nostres estimats Bernabé i Pau, que han entregat les seves vides per la causa del nostre Senyor, Jesucrist. Els qui us enviem són Judes i Siles. Ells us exposaran de paraula això mateix que us diem per escrit, i és que l'Esperit Sant i nosaltres hem cregut que no us havíem d'imposar cap altra càrrega que aquestes indispensables: que us abstingueu de menjar carn sacrificada als ídols, de menjar sang i animals ofegats i de contraure un matrimoni entre pròxims parents. Fareu bé de guardar-vos de tot això. Adeu-siau.»

Salm responsorial

66

Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi,
que ens faci veure la claror de la seva mirada.
La terra coneixerà els vostres designis, i veuran tots els pobles la salvació.

R. Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora.

Que s'alegrin els pobles i cridin de goig.
Vós regiu el món amb justícia, regiu les nacions amb rectitud, i guieu els pobles de la terra. *R.*

Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora. Que Déu ens beneeixi, i el venerin d'un cap a l'altre de la terra. *R.*

Al·leluia

Jn 14,23

Qui m'estima farà cas del que jo dic; el meu Pare l'estimarà i vindrem a viure amb ell.

Evangelí

Jn 14,23-29

L'Esperit Sant us farà recordar tot el que us he dit

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Qui m'estima farà cas del que jo dic; el meu Pare l'estimarà i vindrem a viure amb ell. Els qui no m'estimen no fan cas de les meves paraules, que no són meves, sinó del Pare que m'ha enviat. Us he

Lectura segona

Ap 21,10-14.22-23

M'ensenyà la ciutat santa que baixava del cel

Lectura de l'Apocalipsi de sant Joan:

L'àngel em transportà en l'esperit dalt una muntanya gran i alta, i m'ensenyà la ciutat santa de Jerusalem, que baixava del cel, de la presència de Déu, i la glòria de Déu l'envoltava. Resplendia com les pedres més precioses, com un jaspí de transparència cristal·lina. Tenia una muralla gran i alta, amb dotze portes. A les portes hi havia dotze àngels i dotze noms gravats, que són els de les dotze tribus d'Israel. Tres de les portes miraven a llevant, tres al nord, tres al sud i tres a ponent. La muralla reposava sobre un fonament de dotze pedres que duia els noms dels dotze apòstols de l'Anyell. No hi vaig veure el santuari del temple, perquè el Senyor, Déu de l'univers, amb l'Anyell, és el santuari. La ciutat no necessita que la il·luminin el sol o la lluna, perquè la glòria de Déu l'omple de claror i l'Anyell li fa llum.

dit tot això mentre era amb vosaltres, però el Defensor, l'Esperit Sant que el Pare enviarà en nom meu, us farà recordar tot el que us he dit i us ho farà entendre. Us deixo la pau, us dono la meua pau. No una pau com la que dona el món. Que s'asserenin els vostres cors, no us acovardiu! Heu sentit que us deia: Me'n vaig, però tornaré. Si m'estimeu, us alegrareu de saber que me'n vaig al Pare, perquè el Pare és més gran que jo. Us ho dic per endavant perquè cregueu quan ho veureu.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIA II)

TEMPS DE PASQUA

(SALTERI: SETMANA 2)

Maig

22. DIUMENGE

Diumenge VI de Pasqua, Blanc.

Lectures: Fets 15,1-2.22-29 / Salm 66 / Apocalipsi 21,10-14.22-23 / Joan 14,23-29

SANTORAL: Ató, b.; Joaquina de Vedruna, rel. i fund.; Júlia, vg. i mr.; Quitèria, vg. i mr.; Rita de Càssia, rel.

23. DILLUNS

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 16,11-15 / Salm 149 / Joan 15,26-16,4a.

SANTORAL: Desideri, b.; Joan Baptista de Rossi, prev. i fund.

24. DIMARTS

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 16,22-34 / Salm 137 / Joan 16,5-11

SANTORAL: Genadi, b.; Joan Prado, prev. i mr.; Susanna i Afra, mr.; Vicenç de Lerins, prev.

25. DIMECRES

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 17,15.22-18,1 / Salm 148 / Joan 16,12-15. O bé: *Sant Beda el Venerable (ML), Blanc; Sant Gregori VII (ML), Blanc; Santa Maria Magdalena de Pazzi (ML), Blanc.*

SANTORAL: Magdalena-Sofia Barat, rel. i fund.; Urbà I, p. i mr.; Vicenta-Maria López Vicuña, rel. i fund.

26. DIJOUS

Sant Felip Neri (MO), Blanc. Lectures: Fets 18,1-8 / Salm 97 / Joan 16,16-20. Sant Feliu de Llobregat: *Dedicació de la catedral (S), Blanc.* SANTORAL: Eleuteri, p. i mr.; Quadrat, mr.; Zacaries, b.

27. DIVENDRES

Fèria, *Verd*. Lectures: Fets 18,9-18 / Salm 46 / Joan 16,20-23a. O bé: *Sant Agustí de Canterbury (ML), Blanc.* Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Vic: *beat Josep Tous i Soler (ML), Blanc.*

SANTORAL: Agustí de Canterbury, b.; Berenguer, mjo.; beat Josep Tous, prev. i fund.; Juli, mr.

28. DISSABTE

Fèria, *Verd*. Lectures: Fets 18,23-28 / Salm 46 / Joan 16,23b-28. Lleida: *Dedicació de la catedral (S), Blanc.* Urgell i Solsona: *Sant Just (MO), Blanc.*

SANTORAL: Emili, mr.; Germà, b.; Maria-Anna de Jesús Paredes, rel.

El Sant 22 MAIG

Santa Joaquina de Vedruna

La majoria de sants opten per un sol estat de vida, ja sigui el matrimonial o bé la vida religiosa. En alguns casos, però, després de formar una família i enviuar, alguns acaben entrant al claustre i fins i tot fundant una nova congregació. Això mateix és el que va fer santa Joaquina de Vedruna (1783-1854).

Filla d'una família benestant de Barcelona, la petita Joaquina volia ser monja, però es va acabar casant amb el vigatà Teodor de Mas, amb el qual va tenir nou fills. Encara relativament jove, la nostra santa va enviuar, i llavors es va plantejar seguir la crida religiosa que havia sentit de jove. Amb el consell d'un caputxí i del bisbe de Vic, va fundar en aquesta ciutat les Carmelites de la Caritat, popularment conegudes com a vedrunes, dedicades a l'ensenyament de les noies pobres i a la cura dels malalts. Malgrat la inestabilitat política i social, la seva fundació en pocs anys va poder obrir cases per tot Catalunya. Santa Joaquina de Vedruna va ser canonitzada per Joan XXIII el 1959.

Celebrar una nova Pentecosta

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

És la plenitud de la celebració de la Pasqua. És Pasqua granada, plena dels fruits de l'Esperit Sant. És la Pasqua consumada i continuada, perenne. El do més gran de la mort del Senyor és l'Esperit Sant, és el do que els conté tots. Sant Tomàs d'Aquino ensenya que Déu, donant-nos l'Esperit Sant, no dona un do inferior a si mateix, sinó que es dona a si mateix. L'Esperit fa néixer l'Església, la uneix en la diversitat i li regala els dons de la unitat i de la santedat. No celebrem que va ser Pentecosta, sinó que celebrem que sempre és Pentecosta, car la donació de l'Esperit Sant és incessant i inexhaurible (és l'Amor infinit del Pare i del Fill).

És també el mateix Esperit que fa possible la litúrgia cristiana. Sense l'Esperit Sant no hi hauria sagraments i el memorial del Senyor no seria eficaç en ordre a la gràcia. La litúrgia cristiana és obra conjunta de l'Esperit i de l'Església. S'infereix, doncs, que la litúrgia ha de ser celebrada en l'Esperit Sant. L'actitud fonamental del qui va a celebrar la litúrgia és l'actitud orant, d'obertura del cor a totes les mocions de l'Esperit Sant. És necessària una certa passivitat per part nostra per tal que l'Esperit Sant actuï. Aquí *passivitat* vol dir una simple disponibilitat del cor perquè la litúrgia sigui un esdeveniment en la nostra vida i la de les comunitats. Un esdeveniment de gràcia.

Quan el Senyor s'aparegué, diu l'evangeli de Joan que les portes esta-

ven tancades (Jn 19,20) i, per tant, el Senyor no ve des de fora, ve de dins, del cor, des del trobar-nos com a Església. L'Església ha d'estar oberta al món i escoltar-lo, certament, però l'Església ha de tancar les portes a la mundanitat, a les maneres de fer del món, que no venen de Déu. Sempre hi haurà una diferència entre el món i l'Església. Molt sovint podem caure en el parany que l'Església ha abandonat el món, i molt sovint, és el contrari, és el món que ha abandonat l'Església. La secularitat imperant no ha de fer renunciar a l'Església allò que li és propi: l'anunci d'un Amor infinit revelat en Crist. L'Evangeli que l'Església anuncia no és una ideologia, sinó una vida nova en l'Esperit, una obertura a l'Infinit i una comunió d'amor amb Déu Trinitat, que de cap manera aliena, sinó al contrari, ens engatja amb una passió sense límits a treballar pel Regne de Déu. No endebades invoquem el Sant Esperit com a *pater pauperum*.

A cada Eucaristia el Senyor ve al nostreencontre, en la Paraula i en el Sagrament, ve amb tota la donació de l'Esperit Sant per tots i cadascun (com les llengües de foc sobre cada apòstol). Celebrem humilment la Pentecosta i deixem que l'Esperit Sant porti la nostra pregària i la caritat fins on Déu disposi. Deixem també que l'Esperit Sant porti l'Església, segons el disseny de Déu, amb la certesa que en tots els camins trobarem la creu del Senyor, també la seva glòria.

Reeditada la biografia del beat Francesc Castelló

JORDI CURCÓ
Lleida

La presentació del llibre està signada pel bisbe de Lleida, Salvador Giménez Valls

Coincidint gairebé amb el 21è aniversari de la beatificació del jove químic lleidatà Francesc Castelló Aleu, l'editorial BAC (Biblioteca de Autores Cristianos), de Madrid, ha reeditat la biografia que la mateixa editorial va publicar l'any 2001, amb ocasió de la seva beatificació.

La biografia en llengua castellana, que es trobava exhaurida i ara reeditada amb el número 9 de la col·lecció BAC Biografías, porta com a títol *Cantando hacia la muerte*. Va ser redactada per l'escriptor i periodista lleidatà Jacinto Peraire Ferrer, resident a Aspa (Segrià). L'any 2007, l'editorial Editions Traditions Monastiques va publicar l'obra de Peraire en llengua francesa.

La presentació de la nova edició castellana està signada per l'actual bisbe de Lleida, Salvador

Giménez Valls, tot i que el llibre inclou també la presentació de la primera edició del 2001, signada aleshores pel bisbe Francesc Xavier Ciuraneta.

Entre altres reflexions, el bisbe Ciuraneta assenyalava el següent: «Tothom pot descobrir en aquesta biografia la vida d'un jove, rica en valors humans, que lluita per un ideal i que és coherent i fidel a les seves creences religioses fins a les darreres conseqüències. Una mort coherent amb una vida és sempre digna de ser admirada.»

D'altra banda, l'actual bisbe de Lleida, en la nova presentació, afirma que la vida i la mort de Francesc Castelló «són i seran un model lluminós, en especial per als joves d'avui, tot i que les seves ressonàncies arriben per a la seva imitació a tots els cristians».

Fotografies entranyables

El volum, de 190 pàgines, inclou un quadern amb tretze fotografies referents a la vida del beat. Destaquen, per la seva singularitat, les fotos de Confirmació d'un jovenet Francesc Castelló a Cornudella de Montsant, l'estiu del 1936; la de la seva Primera Comunió a Juneda el 4 de maig del 1924 i, molt especialment, aquella on es veu el jove Castelló passejant pel carrer Major de Lleida, acompanyat per la seva promesa, Mariona Pelegrí, el Diumenge de Rams del 1936, dia del seu compromís matrimonial.

Francesc Castelló, destacat membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya de Lleida, va ser condemnat a mort pel Tribunal Popular de la Paeria. Va morir màrtir, als 22 anys, al cementiri de Lleida, a dos quarts de dotze de la nit del 29 de setembre del 1936. El papa Joan Pau II el va beatificar a Roma l'11 de març del 2001. Les seves despulles reposen a la fossa comuna del cementiri de Lleida.

JACINTO PERAIRE FERRER

Cantando hacia la muerte

Heroico testimonio martirial del joven
Francisco Castelló Aleu

BAC biografías

Postals des d'Andalusia

Romeries i santuaris

Temps de romeries, visites a santuaris. A la majoria de ciutats i pobles d'Andalusia se celebren romeries en honor de la Mare de Déu, sota les advocacions més diverses. El culte a les imatges és una de les formes més esteses de la pietat popular cristiana. La imatge condueix a la pregària. La imatge, la icona, la figura, és el suport material, artístic, sensible, d'una realitat invisible. Un reflex del misteri de l'encarnació del Verb, en el qual la visibilitat del que és humà condueix al reconeixement de Déu. Del que és sensible, al que no es veu; del que és material, a una contemplació espiritual. És com un pont que enllaça l'home amb el misteri.

Les romeries congreguen els romeus als santuaris, on es troba la major part de l'any una imatge de la Verge, en honor de la qual es fan cultes solemnes, que culminen amb la processó. El seu recorregut simbolitza la singladura de l'home pels camins de la història, des de la seva sortida del temple, de la mà de Déu, fins a la tornada, rebent l'homenatge del poble cristià, que presenta els seus anhels i peticions, confiat en la força de l'Altíssim.

Una de les principals romeries d'Andalusia és la de la Verge del Rocío, que sembla de carrosses els camins, amb els estendards, les múltiples devocions i el seu fervor marià. En la visita al Rocío, el juny del 1993, Joan Pau II va subratllar l'autèntica devoció a Maria, que representa una vivència clau en la religiositat popular. El Rocío pot ser, en paraules del Papa, «una veritable escola de vida cristiana».

Maig ens convoca a contemplar els santuaris i les imatges de la Verge i a invocar-la com a Mare de Déu, Mare de l'Església i Mare nostra. En aquesta hora tan difícil per a la humanitat, Maria ens ofereix la seva falda maternal i la seva intercessió constant.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Dies de Pasqua, esperança d'un món millor

La Pasqua ens porta una llum, perquè vegem que la història no es regeix per forces atàviques del mal, com creuen equivocadament en algunes cultures: aquestes forces queden vençudes per Jesús. El que és important no és que l'home hagi trepitjat la Lluna sinó que el fill de Déu ha trepitjat la Terra. La seva Llum ho transforma tot en bo, perquè tot sigui motiu d'alegria. Renovació còsmica de l'amor que fa noves totes les coses: allò humà, subjecte al dolor i la mort, es converteix en Diví.

Pasqua significa *pas* pel mar Roig i en aquest baptisme adquirir la llibertat; de la mort a la vida; del materialisme a una vida més espiritual i més plena; de la resignació a l'acció, de la indiferència a la solidaritat, de la queixa a la recerca de solucions, de la desconfiança a l'abraçada sincera, de les pors per un futur incert al coratge per crear el futur amb l'amor, de la sensació de fracàs a l'esperança de recomençar, de voler lluir a il·luminar els altres... És l'amor que es propaga a tots els llocs del cosmos en tots els seus temps. És la tornada al paradís original, a l'autèntica comunió amb tothom i amb tot.

LLUCIÀ POU SABATÉ

Ofegar la llibertat

Que els pares som els principals responsables de l'educació dels fills és una veritat inqüestionable. En el cas de creure que les nenes i els nens tenen evolucions i rendiments diferents en el seu desenvolupament i optar per un col·legi amb educació diferenciada, no tenies problemes. Podies triar entre col·legis privats i privats subvencionats. Però els obstacles que es posen a aquests col·legis cada dia són més grans.

S'ha estudiat molt els beneficis i els problemes de l'educació mixta i diferenciada. Molts experts en educació argumenten la seva inclinació cap a una o altra. Els pares hauríem de poder triar, però ens prenen aquesta llibertat quan suprimeixen les ajudes econòmiques a les escoles privades diferenciades.

Estructurar la societat des de la infantesa cap a un pensament únic és una temptació de la qual saben molt els partits polítics d'esquerra, on el respecte a la llibertat dels pares importa ben poc.

PILAR PEÑA SAIZ

Guerra a Ucraïna, sensatesa política?

En la guerra dins d'Europa va aparèixer a internet: «Estimats polítics, la vostra estratègia és bel·licista» (12 d'abril). Aquestes paraules diuen molt. És una idea generalitada.

Les guerres, totes, són una manifestació de barbàrie humana, en les quals es trepitja el dret a la vida. La por a la guerra és general i comprensible. Avui, la tècnica supera la capacitat de brutalitat humana: armes nuclears, químiques i bacteriològiques. Totes les guerres són salvatges i injustes.

Comparteixo les paraules de sor Rosalina Ravasio: «Aquesta Europa, que ha renunciat a les seves arrels cristianes, que ha alimentat el menyspreu per una ontologia ètica de la persona, que mira amb desatenció el seu passat i les seves tradicions, i que ha assentat les bases del seu futur sobre una visió del món en la qual s'esborren els valors de les generacions que la van fer gran. Aconseguirà sobreviure a ella mateixa, no cremar-se i no desintegrar-se? (...) Un home sense Déu i sense ètica és en ell mateix un camp de batalla entre el bé i el mal (...)»

JOSEFA ROMO

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«La fe va salvar Verdaguer»

Àlvar Valls, autor d'«Entre l'infern i la glòria»

JOAN ANDREU PARRA

Àlvar Valls i Roser Carol porten quinze anys fent un doble treball: la cronologia diària de la vida de Jacint Verdaguer (tenen 8.000 dies documentats, es pot seguir al blog <https://taldiacomavuienlavidadejacintverdagner.wordpress.com/>) i la bibliografia de l'obra de Verdaguer i sobre el mateix autor. Una feina ingent que en un determinat moment Valls decideix destil·lar en una novel·la que, finalment, es va publicar l'any 2020 de mans d'Edicions de 1984. Enguany s'escau el 120è aniversari de la mort del poeta de Folgueroles i a cavall de maig i juny se celebra la Festa Verdaguer amb diversos actes que es poden consultar al web de la Fundació Jacint Verdaguer.

Va quedar exhaust després d'escriure aquesta novel·la, com Verdaguer en finalitzar *L'Atlàntida*?

No sé com va quedar ell, però sí que és cert que va patir molt amb *L'Atlàntida*. En el meu cas, m'ha portat milers d'hores: a banda dels anys de documentar-nos, els tres per escriure-la. Em vaig proposar que el llibre fos un fresc de la segona meitat del segle XIX tant de Catalunya com de la resta del món que Verdaguer va recórrer amb l'objectiu de divulgar-lo a un públic que no hi havia arribat.

La novel·la ja ha estat premiada. Com ha estat rebuda pels lectors?

Quan un lector acaba un llibre de 1.000 pàgines és que li ha interessat i, en aquest cas, li ha donat una sèrie d'informació el més ajustada possible sobre la vida i obra de Verdaguer que, altrament, no hauria trobat tota junta. Aquesta màxima fidelitat al que està documentat es combina amb ficció; hi ha episodis imaginats i diàlegs que he reconstruït a partir del seu epistolari i les cartes que rebia. Fins al moment, no he tingut cap crítica negativa, ni per part de la crítica literària publicada, ni personalment, i això ja és una satisfacció. Perquè Verdaguer no és un personatge qualsevol, és un personatge molt interpretable d'una acti-

vitat enorme; si no existís, s'hauria de crear. És un regal per als novel·listes. Aquesta bona recepció del públic em fa pensar que Verdaguer és un personatge històric que molta gent se'l fa seu encara que no hagin llegit ni una línia d'ell.

La imatge que ens ha arribat de Mn. Cinto Verdaguer estava deformada?

Verdaguer té moltes contradiccions. En la cronologia es veu que en un mateix dia fa coses totalment oposades. De fet, hi ha molts Verdaguers i les deformacions ja les dona ell mateix.

La vida de Verdaguer és un remolí constant fins al final. A quines coses creu que es va ancorar el poeta per donar-li pau i serenor?

Verdaguer era un capellà que s'ho creia. Al seu moment, sobre Verdaguer es va remarcar que havia comès el pecat mortal de desobeir el seu pastor, el van fer passar per boig, que si s'entenia amb donya Deseada, que si havia ficat la mà a la caixa... Tota la societat del catalanisme de l'època se li va girar en contra. És la fe el que el va salvar. Per exemple, en el seu enfrontament amb el bisbe Morgades, ell estava convençut que la Mare de Déu, Déu i Jesucrist l'ajuden. No crec

que el sostingués cap voluntat de vanitat, més enllà de la típica de l'escriptor.

Hi ha un allunyament progressiu per part de Verdaguer de l'Església-institució?

No. En la carta de retractació que li torna la missa (amb l'ajuda dels agustins) insisteix molt en la fidelitat a l'Església institucional. I durant aquest temps que li són suspeses les llicències sacerdotals, malgrat les ganes que tenia de dir missa, no va trencar l'ordre del Tribunal Eclesiàstic de Vic. Va respectar l'estructura. Es veu més aviat que va ser una cosa personal amb el bisbe.

En el llibre es descriuen bastants moments en què Verdaguer viu la contradicció entre el seu do per la poesia i la menor dedicació a la missió espiritual. Com descriuria el procés de fe que fa Verdaguer?

Quan torna del viatge a Terra Santa admet que ha tingut una nova conversió i li sembla que ha fet poc en els seus 40 anys de vida: es lamenta que viu al palau del marquès de Comillas, que no ha fet res de bo... Li ho explica a Collell i al seu bisbe. Hi ha un desig per part seva de purificació.

D'aquest Verdaguer polièdric que descriu, amb quin es queda?

Amb el rebel, si no, no m'hauria interessat d'entrada. De fet, em va costar molt entrar en la seva obra. *L'Atlàntida* no vaig aconseguir llegir-la fins que vaig ser gran. A Verdaguer s'hi ha d'entrar amb la prosa, era un gran periodista. Ho evidencien els seus llibres de viatges al Pirineu, Terra Santa, les estades a París o Sant Petersburg. A més, es va anticipar tres anys al cas Dreyfuss [el conegut *J'accuse*, d'Émile Zola, considerat el naixement del periodisme modern] en utilitzar la premsa per fer denúncia social amb la seva sèrie d'articles «En defensa pròpia». Això denota un esperit rebel.

Com connecta el que s'explica al llibre amb la nostra època?

El cas *Verdaguer* és una lliçó històrica que no hauríem d'oblidar els catalans. No vam estar a l'altura per solucionar els propis problemes i es va haver d'anar a la metròpoli (Madrid) per resoldre'l amb la participació dels agustins i el bisbe Cos.

«Verdaguer és un personatge molt interpretable d'una activitat enorme; si no existís, s'hauria de crear»

«Els "cas Verdaguer" és una lliçó històrica que no hauríem d'oblidar els catalans»

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Miquel Àngel Martín, delegat de Mitjans de Comunicació de Lleida

CARLES SANMARTÍN
Prevere de Lleida

Perdem una gran persona, un cristià ferm, i un gran professional de la comunicació

Remogut interiorment per la mort sobtada del Miquel Àngel Martín, em venen a la memòria molts moments de diàleg amb ell al voltant de la realitat social i eclesial, de la qual era un seguidor directe.

Al llarg de molts anys sempre ha estat una persona que ens ha donat un sí a les vegades que li havíem demanat la seva col·laboració com a periodista.

Recordo molt especialment quan ens assessorava amablement i ens ajudava amb consells tècnics, a l'equip de persones voluntàries que ens vam incorporar fa anys, a la delegació de comunicació.

La seva col·laboració en la delegació de comunicació és va tornar més gran quan el bisbe Salvador l'any 2016 el va nomenar delegat i va passar a dedicar-s'hi professionalment, amb cos i ànima.

En la seva carta de presentació deia: «Els camins del Senyor m'han portat a fer aquest servei en un moment en què la comunicació ha esdevingut una eina més d'evangelització. L'Església ha de comunicar la bona nova, és la nostra obligació com a cristians, i el nostre Senyor ens dona múltiples eines per fer arribar l'Evangeli a tothom.»

També cal assenyalar la valuosa i estreta col·laboració que ha vingut oferint a la Xarxa d'entitats cristianes d'acció sociocaritativa, fruit de la seva exquisida sensibilitat social per les persones en situació de vulnerabilitat, tot volent contribuir a millorar la societat.

Al meu entendre, en Miquel Àngel, al llarg d'aquest anys, a la seva experiència professional hi ha sumat la seva militància cristiana, senzilla però ferma, i sobretot, el valors i qualitats humanes que tenia com a persona.

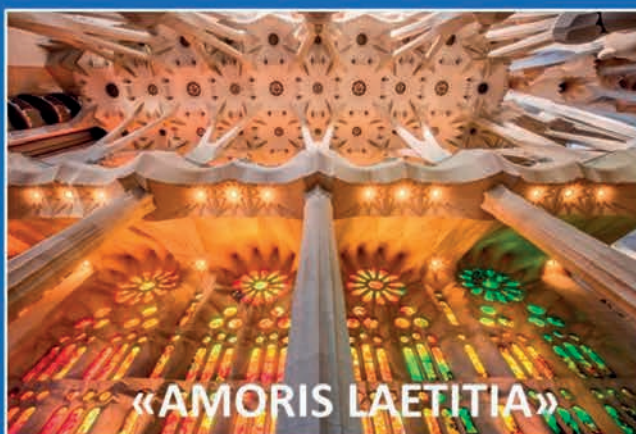
En aquests moments de dolor i tristesa, voldria recordar la seva esposa Natàlia, i els seus fills, així com la resta de família, i demanar a Déu que els doni el consol de l'esperança en la resurrecció.

I m'uneixo al condol que voldríem fer-los arribar totes les persones que hem conegut i estimat el Miquel Àngel.

També a la nostra ciutat i a la diòcesi de Lleida, donat que perdem una gran persona, un cristià ferm, i un gran professional de la comunicació.

Ell ha acabat la seva vida a la terra, ara el confiïem a les mans misericordioses del Déu de la vida, en qui confiava amb naturalitat.

63

LA FORMACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA és una exigència ineludible

En el capítol segon d'aquesta exhortació apostòlica, el papa Francesc ja ha al·ludit a la necessitat de «deixar espais a la consciència dels fidels, que molt sovint responen tan bé com poden a l'Evangeli enmig de les seves limitacions, i es mostren capaçs de desenvolupar el seu propi discerniment davant de situacions complexes».

Referint-se als qui exerceixen responsabilitats pastorals en l'Església, Francesc ha afirmat amb rotunditat: **«Som cridats a formar consciències, no a substituir-les»** (AL 37).

Doncs bé, ara Francesc mateix ens ha recordat que, en els processos de discerniment amb les persones que es troben en una situació 'irregular', és indispensable conèixer la doctrina de l'Església referent a la **consciència rectament formada** de cada persona. I això perquè caldrà que la pròpia consciència sempre sigui tinguda en compte en el moment de valorar la situació en què es troba, sobretot quan hi poden entrar en joc les *circumstàncies atenuants*.

«El reconeixement de la influència dels factors indicats ens permet d'afegir que **la consciència individual ha de ser més tinguda en compte en l'acció de l'Església, en algunes situacions que no responen objectivament a la nostra manera de concebre el matrimoni.**

Naturalment, **cal procurar al màxim que la consciència de cada persona sigui desenvolupada, il·luminada, formada i guiada mitjançant el discerniment responsable i seriós del seu pastor, i estimular l'augment de la seva confiança en la gràcia de Déu.**

Aquesta consciència pot reconèixer que una situació no respon objectivament a les exigències de l'Evangeli. També pot reconèixer amb sinceritat i honestat quina ha de ser la resposta generosa que pot ser oferta a Déu en un moment determinat de la vida; fins i tot pot descobrir, amb una certa seguretat moral, que aquesta és la resposta que Déu mateix està reclamant enmig de la complexitat concreta de les limitacions, encara que no respongui plenament a l'ideal objectiu.

De tota manera, recordem que aquest discerniment és dinàmic; per tant, ha de romandre sempre obert a noves etapes de creixement i a noves decisions que permetin realitzar l'ideal més satisfactòriament» (AL 303).

Només si aconseguim formar rectament la nostra consciència personal serem capaços de discernir com ens cal portar a la pràctica les normes o els principis de caràcter general que han de ser vàlids per a tothom, però sempre tenint en compte la situació particular en què es troba cadascú.

Francesc ha escrit:

«És mesquí aturar-se només a considerar si l'obrar d'una persona respon o no a una llei o norma general, perquè això no basta per discernir i assegurar la plena fidelitat a Déu en la seva vida.

Prego molt seriosament que recordem l'ensenyament de sant Tomàs d'Aquino, i que aprenguem a incorporar-lo al nostre discerniment pastoral: "Encara que tinguem necessitat de principis generals, com més baixem a les coses concretes més indeterminació hi descobrim. En l'àmbit de l'acció, la veritat i la rectitud pràctica no són les mateixes en tots els casos concrets, però sí en els principis generals; i, quan la rectitud és la mateixa en casos concrets, no és igualment coneguda per part de tots. **Com més descendim als detalls, més augmenta la indeterminació en l'aplicació dels principis generals**".

És veritat que les normes generals tenen un valor que mai no pot ser menyspreat ni ignorat, però s'han formulat de tal manera que no poden abastar totes les situacions particulars.

Precisament per aquesta raó, **allò que forma part d'un discerniment pràctic davant una situació particular no pot ser elevat a la categoria d'una norma de caràcter general**. Fer-ho no solament donaria lloc a una casuística insuportable, sinó que posaria en risc els valors que han de ser preservats amb una cura especial» (AL 304).

L'assumpció cordial d'aquest criteri ens ajudarà a comprendre per què l'excés de **rigor** de vegades és incompatible amb el recurs a la **misericòrdia** en els processos de discerniment. Més informació en les *anelles* 3, 64 i 65.

- Els fidels laics, podem donar per descomptat que la nostra *consciència* ha estat desenvolupada, il·luminada, formada i guiada amb l'ajut dels nostres pastors?
- De quina manera els bisbes i els sacerdots han assumit la responsabilitat d'ajudar tots els membres de l'Església en la formació de *la seva pròpia consciència*? Què pots fer per col·laborar en aquesta tasca?

Des de fa molts segles és conegut el fenomen de la brúixola.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

L'estudi del magnetisme terrestre continua encara

Els mecanismes que originen el magnetisme terrestre són encara objecte d'estudi. Ja sabem que fa molts segles que és conegut el fenomen de la brúixola. Una agulla imantada deixada en moviment lliure sempre asseynala cap el nord. S'hi veu l'actuació d'una força invisible i és ben admirable. Podem citar fins i tot Albert Einstein (1878-1955), que quan tenia només 4 o 5 anys se n'admirà de debò. Ens ho diu en la seva autobiografia: «El que l'agulla es comportés d'una forma tan precisa sense que la toqués ningú no encaixava dins dels meus esquemes de comprensió... Aquell esdeveniment em va deixar una impressió fonda i duradora. Hi havia d'haver un ordre amagat sota l'aparença de les coses.»

El fenomen de la brúixola ja era conegut dels xinesos del segle IV aC. Però no és fins al segle XI que es fa servir per orientar-se en la navegació. És mencionada a Europa per primera vegada el 1190 per l'anglès Alexander Neckam. Sense saber-ne, és clar, la causa del seu comportament. Es considerava un misteri i va intrigar molts pensadors com, per exemple, René Descartes (1596-1650).

L'astrònom anglès William Gilbert, cap al 1600, diu que el que cal és admetre que a l'interior de la Terra hi ha un gran imant que origina el fenomen. Però el descobriment que feu el 1632 un altre astrònom, Henry Gellibrán, del desplaçament gradual del pol nord assenyalat per la brúixola exclouia la possibilitat d'un imant estàtic. I, amb més raó encara, calia excloure'l perquè a la temperatura de l'interior de la Terra, com demostrà

Pierre Curie, tots els materials ferro-magnètics perden la imantació.

Com s'explica, doncs, el magnetisme terrestre? No és fins al segle XIX que es troba la resposta adequada. A partir de la troballa que feu Hans C. Oersted el 1820, que un corrent elèctric té efectes magnètics, va postular André-Marie Ampère que són corrents elèctrics els que fan que la Terra es comporti com un immens imant. Això plantejà l'interrogant: com es produeixen aquests corrents elèctrics? La solució la donà el 1915 el professor Joseph Larmor (Universitat de Cambridge): hi ha un mecanisme que converteix en elèctrica part de l'energia mecànica associada al moviment d'un fluid que sigui conductor de l'electricitat. És el que Larmor havia observat en el Sol i que veié que podia aplicar-se a la Terra. Ara s'estudia el detall d'aquest mecanisme. No estan encara resoltos tots els punts.

I un altre objecte d'investigació: el fet de passar, en aquest magnetisme, el pol nord a ser el pol sud i viceversa de tant en tant, o sigui, la inversió de polaritat, descoberta per Bernard Bruhnes el 1904, tot observant colades successives de magnetita d'un volcà. Ha estat també estudiat. Ara se sap que efectivament passa això tot sovint al llarg de les eres geològiques. L'última inversió que s'ha pogut determinar es produí fa 773.000 anys. Tot ha estat escatit. Però aquí no podem donar tots els detalls de com ho feren.

Com veieu, la ciència de la natura té seguidors en molts ordres. I s'hi treballa de valent. L'obra de la Creació té tants aspectes!

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

TRADICIONS REMEIERES

La passionera i el marduix

La passionera o passiflora (llat., *Passiflora caerulea*; cast., *Pasionera*) és una planta enfiladissa procedent d'Amèrica a qui li plau el terreny argil·lós, però ben nodrit i orientat al sol. Les flors que fa són molt vistoses i, a més, produeix unes baies força semblants a pebrots d'una dimensió reduïda i que formen part d'algunes begudes refrescants. La passionera fou definida així pels antics religiosos: «Planta indígena d'Amèrica, ab las fullas rodonas, partidas en cinch parts, ab las flors grans, rodonas y planas y de un hermós blau.»

L'any 1867 foren descobertes per científics dels Estats Units en la passionera nombroses propietats calmants i sedants, força útils per temperar les neuràlgies i afavorir el descans nocturn, però la planta ha de ser administrada sempre sota el control mèdic. En el cas dels vòmits i mal de ventre com a conseqüència del nerviosisme o tensió emocional, s'ha de prendre la passiflora combinada amb timó, malva i camamilla. Recentment els estudiosos de la fitoteràpia han combinat, amb bons resultats, la passiflora amb l'arrel de valeriana i la flor de til·ler i de taronger com a calmant quan es sofreixen estats d'angúnia. A més, aquesta planta és un bon relaxant cardíac i muscular, de manera que és un bon calmant per als dolors menstruals i, també, dels produïts per la rigidesa muscular.

En la tradició remeiera dels antics

caputxins, que no conegueren les propietats de la passionera, com a sedant i relaxant musculars solien servir-se de l'orenga major, el marduix, (llat., *Origanum majorana*; cast., *mejorana*), una planta molt estimada pels caputxins i que l'any 1751 fra Jacint de Sarrià la descriví així, des del convent de Vilanova de Cubelles: «Herba perenne que's cultiva per són olor agradable. Té vàrias camas guarnidas de fullas petitas, espessas y cubiertas de borra. Lo MoraduiX se aplica a qual-sevol medecina per aquietar dolors, y ab los emplastres emulients y resol los sanchs-trayts; és contra los refriamients del cap, y dóna grans olors» (BHC, *De algunas herbas*, f. 160).

L'orenga major —el marduix— és una herba molt olorosa emprada a la cuina pairal i conventual per perfumar el gust de la sopa, les faves i els guisats de carn. El marduix també era usat pels antics monjos per fer cervesa i, especialment, en tasques d'apicultura es feia servir per fumigar amb les seves mates i així desinfectar les arnes. En aquesta planta els apotecaris i infermers dels caputxins hi trobaren un bon sedant, un analgèsic excel·lent i un antiinflamatori magnífic que també usaren per tal d'alleujar les molèsties del mal d'orella: «Prendràs una porció de marduix y una altra de cansalada y oli; ho faràs fondre y ho posaràs a l'orella» (APCC, *Receptari*, s. f.). A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, sobre el gíngebre.

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Arxiver dels Caputxins

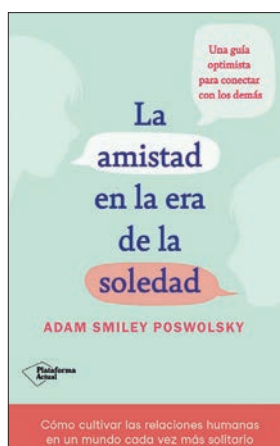
La passionera té nombroses propietats calmants i sedants.

FRANCISCO VALENTE FUMO

Inmigrantes en Europa
Un asunto de bioética social
San Pablo, 2022, 346 pàg.

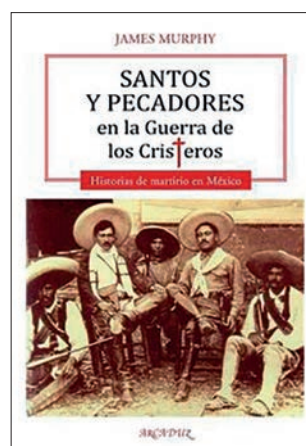
Una assistència sanitària de qualitat i accessible és un dret social universal que hauria d'estar garantit a través del finançament públic per a totes les persones, independentment de la seva situació legal o de si són ciutadans nacionals o estrangers. Denegar l'atenció sanitària als immigrants és contrari als drets humans.

ADAM SMILEY POSWOLSKY

La amistad en la era de la soledad
Plataforma, 2022, 322 pàg.

Després de tota la distància social i de confinament arran de la pandèmia, ha quedat molt clar que les nostres amistats i llaços socials són fonamentals per a la nostra salut i felicitat. Aquest llibre és una guia divertida i optimista que ens ajudarà a tenir cura de la gent que ens envolta i formar connexions més profundes en una era de relacions digitals.

JAMES MURPHY

Santos y pecadores en la guerra de los Cristeros
Arcaduz, 2022, 318 pàg.

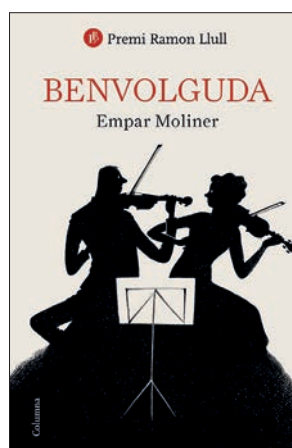
Aquest relat sobre la Cristiada, la guerra civil mexicana que va tenir lloc entre 1926 i 1929 per la persecució del govern a l'Església catòlica, explica les històries de vuit protagonistes fonamentals. Els sants són ara màrtirs de l'Església catòlica i els pecadors eren líders polítics i militars còmplices de la persecució.

DOUGLAS KENNEDY

El momento en que todo va cambiar
Univers, 2022, 563 pàg.

La vida d'en Thomas Nesbitt, un escriptor americà solitari i trist, està a punt de canviar un matí qualsevol d'hivern en què li arriba un paquet des de Berlín. El que més el trasbalsa és el nom del remitent: Petra Dussmann. La dona amb qui, vint-i-cinc anys enrere, va viure una apassionada història d'amor en un Berlín dividit.

EMPAR MOLINER

Benvolguda
Columna, 2022, 228 pàg.

La Remei Duran és una dibuixant de prestigi que es considera una atractiva senyora de cinquanta i pocs anys i una esposa i mare massa feliç. Una tarda, asseguda al seient del darrere del cotxe familiar, endevina, amb tota nitidesa, que el seu marit, violinista titular en una orquestra, s'enamorarà de la violinista suplent. Premi Ramon Llull 2022.

CONXITA TARRUELL I LLONCH

Indoxina
Les veus del Mekong
Tushita Edicions, 2022, 213 pàg.

Aquest volum està constituït per cinc relats dels viatges que va fer l'autora amb les seves amigues Rosa i Dolors al sud-est asiàtic entre el 2018 i el 2019: Vietnam, Laos, Angkor, Bangkok i Myanmar. Entre altres experiències, van descobrir la tranquil·litat dels vietnamites i van visitar Bagan, un dels llocs arqueològics més rics de l'Àsia.

CRÍTICA DE CINEMA

MERCÈ LAJARA GARCÍA

Llicenciada en Biologia i doctora en Bioètica

ENCANTO

DIRECCIÓ: Jared Bush, Byron Howard, Charise Castro

GUIÓ: Jared Bush, Charise Castro

MÚSICA: Germaine Franco

CANÇONS: Lin-Manuel Miranda

Animació

Estats Units

99 minuts

Color, música i molta màgia

Els creadors de Pixar l'han tornada a encertar: *Encanto* és una meravella de color, de música i de missatge. No és estrany que hagi guanyat l'Oscar a la millor pel·lícula d'animació, malgrat alguna crítica.

La història s'esdevé a Colòmbia, la seva cultura i els habitants d'aquell bonic país amb els seus trets característics. La protagonista és la família Madrigal. Al capdavant del clan hi ha la matriarca Alma, l'àvia. Ella i el Pedro, el seu marit, amb els seus tres fills van haver d'abandonar el seu poble per un conflicte armat, trista realitat tan present avui. El Pedro, fugint, se sacrifica per salvar la família i altres persones del poble. Llavors té lloc el miracle, apareixen els dos elements clau de la pel·lícula: l'espelma, que manté la màgia, i la casa transformada en una llar, que té vida pròpia.

Tots els Madrigal tenen un do que adquireixen quan fan 5 anys: una força excepcional, curar amb els menjars, canviar l'aspecte físic... Bé, no tots, perquè la Mirabel no el té. Tot va bé, tot és felicitat i alegria, però comencen els problemes. Els dons es van perdent i la màgia de la casa va desapareixent. Un dels fills, el Bruno, ha marxat i ningú no sap on és i ni tan sols es pot parlar d'ell. En aquest moment es canta la cançó amb més èxit del film: No se

habla de Bruno (en algunes llistes ha superat *Let it Go* de Frozen). Ell i la Mirabel seran determinants per retornar l'esperança a Encanto, el poble on s'esdevé la història.

Tots els detalls estan tractats amb molta cura. Per exemple el vestuari. Els colors de la família de Julieta fluctuen entre el blau i el morat i transmeten serenitat i responsabilitat. La família de la Pepa, vesteix de color groc que comunica energia i alegria. Els brodats de la faldilla de la Mirabel són un homenatge a la seva família, representen els poders de cadascun d'ells i la papallona que és l'emblema dels Madrigal. Això facilita seguir el fil de la trama i associar cada personatge amb el seu grup.

El missatge principal és que no cal ser perfecte per ser feliç, com podrien representar els dons. Tampoc no es pot actuar per complir amb les expectatives que els altres poden tenir de nosaltres, com pot passar en la família. L'humor, el ritme, la fantasia... fan que aquests valors arribin amb facilitat al públic.

La Mirabel, que no té cap do, aconsegueix salvar els Madrigal. No deu ser que potser sí que té un do? Al nostre entendre, el seu do és saber-se posar en el lloc de l'altra persona, comprendre-la, intentar ajudar-la. El seu do és, potser, el més important: l'empatia.

AMB BON HUMOR

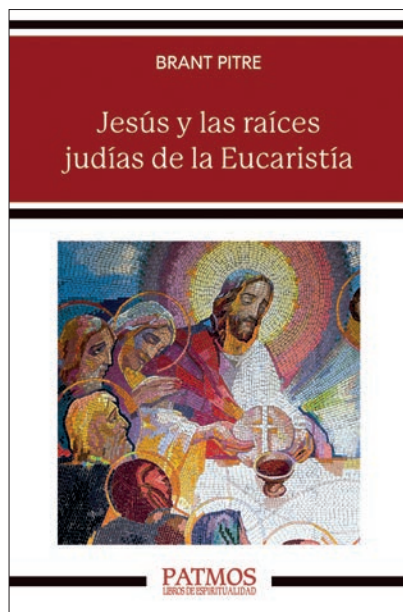

CRÍTICA LITERÀRIA

JORDI SOLEY
Editor i lector

Redescobrir les arrels jueves de l'Eucaristia

BRANT PITRE

*Jesús y las raíces
judías de la Eucaristía*
Patmos, 2022, 266 pàg.

No són pocs els estudis que s'han anat publicant en els darrers anys que posen en relleu la importància de la tradició jueva per entendre en profunditat el cristianisme, de la seva doctrina, sagraments, litúrgia... Normal, ja que com va dir Pius XI, els catòlics som espiritualment semites.

Un dels darrers llibres publicats sobre aquesta temàtica és el llibre del teòleg nord-americà Brant Pitre, *Jesús y las raíces judías de la Eucaristía*. Un llibre que obre noves perspectives per comprendre millor el nucli de la nostra fe: el Sant Sopar i el sacrifici de Jesús a la Creu.

Pitre ens explica com van entendre els apòstols i, en general, els jueus dels temps de Jesús, les seves paraules i gestos, i ho fa explicant-nos en primer lloc els ritus i creences jueves. Des d'aquesta comprensió, coneixent com vivien les seves grans festes, apareixen de sobte detalls importants que eixamplen significativament el sentit del que feia i deia Crist.

Per exemple, descobrim que els anyells sacrificats al temple al llarg de la Pasqua eren posteriorment crucificats per tal que deixessin anar la seva sang abans de ser menjats. Una imatge que de ben segur estaria, en el moment de la seva mort en creu, a la memòria dels qui havien sentit Jesús dir que ell era el nou anyell pasqual. És només un exemple, però és indicatiu de la riquesa d'aquest enfocament.

Brant Pitre analitza tres elements relacionats amb el Sant Sopar i la Crucifixió: la Pasqua jueva, el manà i el pa de la presència, tots ells estretament vinculats a l'Eucaristia, que és nova Pasqua, nou manà baixat del cel i nou pa de la presència de Déu enmig nostre.

Pitre comença explicant-nos que l'origen d'aquests estudis va ser la cerca d'arguments contra qui negava la presència real de Crist a l'Eucaristia. La seva investigació és, sens dubte, apassionant i ens obre una perspectiva que enriqueix i aprofundeix la nostra fe.

RAUXA

Gratuitat

Per amor, Déu va crear el món, i per amor, Jesucrist es va encarnar i va patir la creu. El que caracteritza l'amor diví és la seva puresa, és a dir, la gratuïtat més absoluta. Déu no estima els homes i el món perquè necessiti ser estimat. Ell ens estima perquè ens estima. La seva acció salvadora desconeix el càlcul, no necessita cap recompensa per part nostra. Déu ens ha fet lliures i, en conseqüència, no ens força a una resposta condicionada. El nostre sí o el nostre no són responsabilitat nostra, depenen sempre en darrera instància de la decisió lliure de cadascú.

Si el cristià viu en l'amor de Déu també ha de viure en la gratuïtat. Això vol dir que la fe en Jesucrist s'ha de mantenir al marge dels beneficis, avantatges o reconeixement que ens pugui comportar. No som cristians perquè la fe en Crist i en l'Església ens faci la vida millor, perquè llavors ja estaríem condicionats per la recerca d'un interès. Jesús no ens diu mai que creure en ell, estimar-lo i seguir-lo ens comportarà una vida més fàcil. Al contrari, la creu, amb la seva centralitat ineludible, ens recorda constantment que el camí del cristià, si és autèntic, tard o d'hora haurà de passar per la porta estreta. Una vida veritablement cristiana no pot esperar esquivar els maldecaps i les contrarietats, més aviat les assumeix com a conseqüència de la seva adhesió lliure a l'amor salvador de Crist. Aquest principi els màrtirs cristians dels primers segles el tenien molt clar; la seva fe i el seu amor eren purs, no esperaven ser reconeguts o recompensats. És per això que són sants.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

GERMANDAT DEL «ROCÍO»

El **diumenge 22 de maig**, a les 10.00, missa de romers a l'església de Sant Jaume de Barcelona; a les 11.00, el *Simpecado* de la germania inicia el seu recorregut pels carrers del Barri Gòtic; a les 12.00, res de l'Àngelus a la porta de la catedral. El recorregut acaba a la basílica de la Mercè.

PARES TEATINS

El **diumenge 22 de maig**, a les 17.30, concert de música antiga amb el duet Figueras- Garcia. Taquilla inversa. Església de Sant Gaietà, c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona.

ORATORI DE SANT FELIP NERI DE BARCELONA

El **diumenge 22 de maig**, a les 19.30, cicle *Homenatge al P. Antoni Vicenç Serramona* amb el Petit Cor de la catedral de Lleida.

HOSPITAL DE CAMPANYA DE SANTA ANNA

El **dilluns 23 de maig**, a les 19.30, diàleg *Autors joves atrets pel cristianisme* amb Carme Munté, Oriol Jara, Ada Castells i Xavier Pérez Esquerdo.

DIMARTS BÍBLIC

El **dimarts 24 de maig**, a les 17.30, sessió sobre *¿Cómo puedo servir en la Iglesia?* a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa de Barcelona (c/ Consell de Cent, 110).

PARRÒQUIA VERGE DE LA PAU

El **diumenge 26 de maig**, a les 21.00, conferència de Joan Torra sobre *Vers una Església constitutivament sinodal. El model dels Pares de l'Església* a la parròquia Verge de la Pau de Barcelona.

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **diumenge 29 de maig**, a les 18.00, conferència de la Gna. Griselda Cos *Teologia d'una beguina del segle XIII*, Margarida Porete.

Més informació: griseldacosboa@gmail.com.

BEAT PERE TARRÉS

El **dilluns 30 de maig**, a les 19.30, missa en la festa del beat Pere Tarrés presidida per Mons. Javier Vilanova a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià (pl. Sarrià - Barcelona).

SANT JOSEP DE LA MUNTANYA

Organitza del **dissabte 11 de juny al dilluns 13** una peregrinació a Lourdes. Més informació: tel. 609 775 989.

Girona

GREGORIÀ

El **diumenge 22 de maig**, a les 13.00, concert de cant gregorià de la Capella de Música de la catedral de Girona i homenatge als 12 monjos de Duaita Prats al monestir de Sant Llorenç de Sous.

CATALONIA SACRA

El **dissabte 28 de maig**, a les 18.00, conferència *El retaule major de Castelló d'Empúries* amb Justin Kroesen. Inscripcions: tel. 693 720 202.

Urgell

CANÒLICH

El **dissabte 28 de maig**, Aplec de la Mare de Déu de Canòlich (Sant Julià de Lòria - Andorra), a les 8.00, missa a l'església parroquial; a les 9.30, benedicció de pans al santuari; a les 10.00, missa; a les 12.00, missa i benedicció de terme oficiada per Mons. Joan Enric Vives.

Vic

SANT IGNASI

El **diumenge 29 de maig**, a les 18.00, concert de l'Orfeó de Manresa *Ignasi, el viatge* al Teatre Conservatori de Manresa.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els joves descobreixin en Maria l'estil de l'escolta, la profunditat del discerniment, la valentia de la fe i la dedicació al servei

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcristiana

 catcristiana

 Catalunya Cristiana

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*
Fotògraf: *Agustí Codinach*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Esther Borrego, Agustí Borrell, Jordi Curcó, Carme Escales, Quique Fernández, Antonio Gil, Joan Guiteras, José Miguel Hernández, Mercè Lajara, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Carles Sanmartín, Lluís Serra, Rafael Serra, Valentí Serra, Jordi Soley, Sebastià Taltavull, Lluç Torcal, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: *Isabel Giralte (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ MARGALEF

En l'entorn incomparable del jardí de l'Ateneu Barcelonès, tot convida a la introspecció, a la reflexió i a parlar de la vida i de Déu. Ho fem amb una de les sòcies més joves, la Montserrat Dameson, de 24 anys, articulista del *Núvol* i d'*El Nacional*. Graduada en Dret i Ciències Polítiques, actualment està fent un màster en Comunicació Política.

Com vius la fe i la vinculació amb l'Església catòlica?

Creure en Déu és un acompanyament i un compromís, perquè Déu és el company que tries per sempre. Creure en Déu és estar sempre acompanyada, en els moments bons i en els dolents. Fins i tot quan em sento més sola, sé que no ho estic, i això em dona molta pau. Pel que fa a l'Església, podria dir que és la relació més «tòxica» que tinc. Hi ha aspectes com la sexualitat, el paper de la dona i dels laics que no comparteixo, però m'agrada formar part de l'Església, perquè és comunitat i compromís amb els més febles.

Què significa per a tu anar a missa?

Els diumenges procuro anar a missa a la catedral de Barcelona, però la meva parròquia és la de Sant Esteve de la Garriga, el meu poble. No deixo mai de resar, però hi ha temporades que vaig més a missa que d'altres. Tinc crisi de pràctica, no de fe. Tret de les celebracions assenyalades, quan hi vaig amb els meus pares, la majoria de vegades vaig sola a missa. Aleshores, esdevé com un espai d'introspecció, de repòs, en què estic tranquil·la i no miro el mòbil. És com un moment de seure i d'escoltar coses importants, que em serviran per pensar i reflexionar.

Quina és la importància de Taizé a la teva vida?

Dels 15 als gairebé 21 anys, just abans de la pandèmia, anar a Taizé cada estiu va ser el meu ritual. Al canell hi tinc tatuada la creu de Taizé. L'Església és molt gran i sempre hi trobaràs algun lloc on sentir-te còmoda, l'has de buscar. Jo el vaig

Montserrat Dameson, articulista i graduada en Dret i Ciències Polítiques

«Déu és la meva rutina»

trobar a Taizé. Hi vaig conèixer gent d'altres confessions, alhora que em reafirmava en la confessió catòlica. A través dels grups bíblics, hi vaig continuar fonamentant la fe, vaig sentir que no estava estancada. També hi vaig aprendre la pregària cantada i que hi ha molta gent jove que té fe. A Taizé vaig aprendre a tenir una relació personal amb Déu.

Què vol dir una relació personal amb Déu?

Vol dir que Déu és present a la meva vida més enllà de la litúrgia. Al llarg del meu dia a dia Déu es fa present a tot arreu i tota l'estona. Ho vaig aprendre a Taizé i m'ho vaig emportar a casa.

No et fa vergonya parlar obertament de la teva fe?

No podria amagar-ho, perquè és la meva manera d'entendre el món. La religió i la fe ho amaren tot. Déu és la meva rutina. Tothom amb qui tens una conversa de més de cinc minuts ho entén i d'alguna

manera t'acaba admirant. Jo faig moltes coses malament, segurament més que altres persones no creients, però quan Déu és la teva rutina et força a ser millor, et dona un codi moral en què et sents còmoda per seguir la teva vida. La gent pot estar en contra del que diu l'Església institucional, però no ho pot estar del fet que tu diguis que hi ha alguna cosa que et fa millor, que et guia i dona sentit a la vida. En el fons, tothom ho acaba entenent.

És gairebé contracultural ser jove creient i anar a missa?

És contracultural en el sentit que ser catòlic no és una cosa extremadament popular. Avui dia no es porta, a la meva edat, anar a missa i creure en Déu. Però alhora és totalment culturalíssim perquè creguis o no creguis som catalans i la nostra cultura està basada en bona part en el catolicisme. Per tant, és contracultural i no ho és.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a roca.es

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

Roca